
WIDENER
HN NDbZ V

# Harald Blaatand og Palnatoke

af

**N. F. S. Grundtvig.**

---

Udgivet med Oplysninger

af

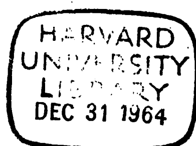
**F. Rönning.**



**København.**

Karl Schønbergs Forlag.

1891.




København — Bianco Lunos Kgl. Hof-Bogtrykkeri (F. Dreyer).

# Indledning.

---

Det var omkring 1790, at man i Dagligstuen i Udby Præstegaard kunde se en 8 Aars Dreng sidde Dag efter Dag ved et lille brunt Bord, ganske fortabt i Læsningen af nogle store Bøger, saa store, at han havde haft Möje med at slæbe dem ind fra Faderens Studerekammer. Moderen kunde knap faa ham fra Bøgerne, naar han skulde have Mad. Drengen var N. F. S. Grundtvig, og Bøgerne vare gamle og nye historiske Skrifter.

Man vil ikke træffe paa mange 8 Aars Drenge, der i den Grad kunne betages ved Læsningen af historiske videnskabelige Skrifter. At Grundtvig kunde det, vidner om en medfødt historisk Drift og Sans, af en mer end almindelig Dybde og Styrke. Han selv forklarer denne Drift som en Arv fra sin Moders Slægt, den Bangske, som man tidligere mente stammede ned fra Skjalm Hvide. I et Digt til sin Moder synger han:

Baaret har du under Hjerte
alt mit Syn og al min Sang,
født til Verden dem med Smerte:
Skjalden af dit Skød udsprang,
i de gamle Heltedage
gennem dig han har sin Rod,
Sans for Sang og Syn for Sage
fik han med dit Adelsblod.

Det var en lykkelig Tid, denne Barndomstid i Udby Præstegaard, da den lille Dreng følte sig greben og

løftet af Førtidens store Minder. Han har sunget saaledes om disse lyse Dage:

Da jeg var i Sindet liden,
sad hun [Saga][1] med mig paa sit Skød,
med en Røst saa blid og sød
sagde hun mig Sagn om Tiden;
stille lytted jeg derpaa,
foldede de Hænder smaa,
praled ej med, hvad jeg hørte.

Men der kom andre Tider. Under sit Ophold i Tyregod Præstegaard, ude paa den jydske Hede, gled han fra Barndomstiden ind i „Lømmelaarene", med deres Mangel paa Inderlighed og deres Vigtighed:

Siden mærked jeg kun Ord,
for mig selv at göre stor!
hvad jeg hørte, hvad jeg vidste,
fra det förste til det sidste,
jeg med Hovmod og med Bram
sagde hver, som høre vilde;
derfor Saga blev mig gram,
derfor gik det mig saa ilde.

— — — — — — — —

Samme Bøger frem jeg tog,
samme Blade jeg opslog,
samme Stave der jeg saa,
men som blege Lig de laa,
intet rörte, intet vilde
for mit Öje sig afbilde.

Og det blev ikke bedre under hans Ophold i Aarhus Latinskole. Det gik her saa vidt, at han ikke en Gang brød sig om at følge med de samtidige store Verdensbegivenheder. Og det var jo dog de eventyrlige

---

[1] Historiens Gudinde. I et af vor Oldtids mytiske Kvad hedder det, at i Søkvabæk „drikke Odin og Saga alle Dage af gyldne Kar."

Napoleonsdage den Gang. Studenteraarene skulde man vente havde frembragt en Forandring; og lidt fremad gik det da ogsaa i disse Aar: Kanontordenen fra Kongedybet den 2. April (1801) og Steffens ildfulde Forelæsninger i Vinteren 1802—3 rystede noget op i hans aandelige Sløvhed; desuden gjorde en Kammerat ham opmærksom paa Sakses og Snorres historiske Værker. Men det var kun et lille Skridt fremad, han tog. De Skikkelser, han mødte i de gamle Krøniker, bleve ved at staa saa underlig fjernt; de kom ham ikke nær, bleve ham ikke levende; de „laa som blege Lig".

Men saa kom hans aandelige Gennembrudstime medens han opholdt sig som Huslærer paa Langeland (1805—8). En ulykkelig Kærlighed brød den Isskorpe, der havde ligget om hans Sjæl, og rörte op i den til dens dybeste Grund. Paa samme Tid lærte han Oehlenschlägers „Poetiske Skrifter" at kende, og som ved et Trylleslag stod alle Fortidens Minder, der havde ligget som „blege Lig", op fra de døde. Nu var Tiden kommen, da Grundtvig skulde vise, at den ivrige Syslen med Historien i Udby Præstegaard var mer end et tilfældigt Barnelune, at den var et Udtryk for en dyb Grunddrift i hans Natur. Barndomsdrömmene skulde indfries i Handling.

Aarene 1806—10 er for Grundtvig en Vandring dybere og dybere ind i Nordens Oldtid. Hvad han her saa, skildrede han dels i mytologiske Arbejder, dels i digterisk Fremstilling. Det er denne sidste, der her skal göres Rede for.

Oehlenschläger havde vist Grundtvig Vej; det var „Vaulundurs Saga" i de „Poetiske Skrifter", der havde vakt Grundtvigs Sans for Nordens Fortid.[1] Allerede i Aaret 1806 var han sysselsat med Planer om en digterisk Fremstilling af Völsungsagnet.[2] Disse Tanker

---

[1] Derfor er ogsaa dennes „Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord" tilegnet Oehlenschläger. [2] Det drejer sig om den berömte Sigurd Faafnesbanes Æt, og foreligger dels i en Række Oldkvad, dels i en Saga.

bleve dog först til Alvor, efter at han havde forladt Langeland (1808) og bosat sig i København paa Valkendorfs Kollegium. Han udgav i det nævnte Aar „Indbydelse til gamle Nordens Venner“, hvori han i begejstrede Ord forkynder det som sin Hensigt, at give en fortløbende poetisk Behandling af vore vigtigste Oldsagn fra de ældste Tider indtil Jomsborgs Fald. Denne store Plan naaede han aldrig at faa udført helt; men dens Hovedtanke blev dog til Virkelighed i de to store dramatiske Digtninge: „Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord“ og „Optrin af Norners og Asers Kamp“. Den förste af disse offentliggjorde han i Slutningen af 1809, den sidste, der væsentlig er en fri Behandling af det store Völsungsagn, udkom först et Par Aar efter.

„Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord“ falder i tre Afdelinger: „Gorm hin Gamle“, „Harald Blaatand og Palnatoke“ og „Vagn Aagesen eller Jomsborgs Undergang“. Det er den anden Afdeling, der er langt den störste og i Grunden et selvstændigt Hele, som her er meddelt fuldstændigt.

„Gorm hin Gamle“ skildrer Kristendommens förste Fremtrængen i Norden og Kamp med Hedenskabet. Stykket begynder med en Samtale mellem Gorm og Gardur (rettere: Gardar), der nævnes som Islands förste Opdager. De tale sammen om den fremtrængende Kristendom, og Gardur trøster sig med, at der dog er et Sted, hvor i værste Fald gammel nordisk Tro og Kraft kan holde sig, nemlig det nyopdagede Island. Saa træder Gorms Fostbroder, Ejulf, ind, og melder Kongen, at han kommer fra „Ribe og fra Hedeby (Slesvig), fra Kirkebrand og Klerkemord“ [1]: de nylig rejste Kirker i disse Byer har han brændt og dræbt Præsterne. Men Ejulfs Sind er nedtynget efter denne Daad, thi han har mærket, at de Kristnes Gud er en mægtig Gud: hans Sön, som var med ved Kirkebranden, blev

[1] „Klerk“ er den katolske Kirkes Navn paa en Præst.

slagen med Vanvid og styrtede sig ind i Flammerne. Dog, Gorm erklærer, at intet nok saa stort Jærtegn skal rokke ham fra hans Fædres Tro, skönt han tilstaar, at han har haft tunge Drömme, som hans Dronning Tyra havde tydet som Varsler om kommende Ulykker: haarde Uaar og Død og Ufred i hans Æt.

Tyra, der selv er paavirket af Kristendommen, opnaar nogen Tid efter at skaffe den kristne Missionær Unni Adgang til Kongen. Han kommer for at klage over Kirkebranden og Klerkemordet, men opnaar kun at blive forvist fra Danmark og gaar bort med en Forbandelse over Gorm og al hans Æt. Inden sin Bortgang maner han den tilstedeværende Klakharald, Tyras Fader, til at være den Tro bekendt, som han lönlig nærer i sit Hjerte, han som havde hørt Nordens Apostel, Ansgar. Det gör Klakharald da ogsaa aabent og ærligt, men kun paa Tyras og Sönnen Knud Daneasts[1] Forbön slipper han uskadt bort.

Gorm ængstes af tunge Tanker; Unnis Forbandelse over ham og hans Æt har paa ny vakt Uro i hans Sind, og han ængstes for sin mest elskede Sön, den nys nævnte Knud Daneast, Hedning som han selv. Saa kommer Budet om Knuds Fald for Broderens (Harald Blaatands) Haand, og Gorm udbryder fortvivlet:

O Danmark, græd med mig!
Udlevet er din gamle Kæmpestamme,
dit Slægtskabsbaand med Guderne opløst.
— — — — — — — — — — — — —
Men hør mig Odin, hører, alle Aser!
I höje, strænge Norner[2]! hører mig!
og høre mig hver Gud, som noget raader!
Lad min Forbandelse paa Harald og hans Æt
i tredie og fjerde Led nedarves!
lad ham af egen Sön uddrives, myrdes!

---

[1] De Danskes Kærlighed. [2] Skæbnens Gudinder.

saa hævnes Knud paa Fader og paa Sön.
Og, Odin, du! i Fald du noget mægter,
da knus min Æt, naar den forlader dig!

Hermed slutter denne Afdeling, der ligesom er Forspillet til det store gribende Drama, som nu oprulles for os i „Harald Blaatand og Palnatoke": den store, afgörende Kamp mellem Kristendommen og det nordiske Hedenskab. Hovedpersonerne i dette Drama ere følgende: Kristendommen bæres frem af en Udlænding, den snu Popo[1], hvis ledende Grundtanke er, at „Hensigten helliger Midlet", og den danskfødte Odinkar[2], af ædel Byrd og en höjbaaren Natur, der afskyr al Underfundighed. Og nu den modsatte Side. Her møde vi en Række djærve, uforfærdede Skikkelser, men höjt op over dem alle rager dog den Mand, i hvem den synkende Gudetro og Kæmpekraft ligesom er bleven levendegjort, Palnatoke[3]. Fuldt overbevist om, at den nordiske Kæmpeaand er uadskillelig knyttet til den gamle Tro, har han samlet om sig i Jomsborg[4] alle dem, der havde samme Syn som han, og denne Borg skulde da blive den Klippe, mod hvilken den fremvæltende Kristendom skulde brydes. Og desuden knytter han endnu et Haab til den gamle Kongestamme; ikke til Harald Blaatand[5], dette karakterløse Menneske, Brodermorderen med Gorms Forbandelse over sig, han der har svigtet sine Fædres Tro, uden dog fuldt at turde sætte sin Lid til den nye, han som paa en lumsk Maade stræber efter at skille

---

[1] eller Poppo, en af Kristendommens förste Forkyndere i Danmark; han skal have omvendt Harald Blaatand. [2] eller Odingar (Hvide); han blev Biskop i Sverig. At han var Palnatokes Frænde er ikke sikkert. [3] Ifølge Islændernes Beretning (Jomsvikingesaga) var han Høvding paa Fyn, og opfostrede Harald Blaatands Sön Svend. Meget af det, der fortælles om ham, er ikke paalidelig Historie. [4] En Borg, paa Øen Wollin ved Oderens Udløb i Østersøen; den blev anlagt af Harald Blaatand; Palnatoke nævnes i paalidelige Efterretninger ikke som Høvding i Borgen. [5] Dette Tilnavn fik han rimeligvis, fordi han havde sorte Tænder.

Palnatoke ved Livet, og som denne tilsidst dræber, for derved at knække Kristi Magt — men til Sönnen Svend (Tveskæg)[1], hans egen Fostersön, der endnu har bevaret Troen paa de gamle Guder. Men ogsaa dette Haab brister: Svend, som han selv har sat paa Danmarks Kongestol, staar ham efter Livet, og da den gamle Kæmpe sidder paa Jomsborg, nedböjet af Sorg, træder et Sendebud ind og melder ham, at Svend har „taget ved den kristne Sæd“ og omstyrter Gudernes Altre. Da udbryder Palnatoke:

Min Fostersön omstyrter Asers Altre!
Nu Krist! nu vinder du i Nord.

Disse Ord pege mod Slutningen. Den skildres i tredje Afdeling, „Vagn Aagesen[2] eller Jomsborgs Undergang“: Sigvald, der er bleven Høvding paa Borgen efter Palnatokes Død, har ved Strutharalds Gravøl af Kong Svend ladet sig lokke til at love, at han med Jomsvikingerne vil drage mod Hakon Jarl i Norge, og ikke standse Færden, för den norske Konge eller han selv er falden. Skuepladsen henlægges saa til Hjørungevaag i Norge, saa at vi blive Vidner til den blodige Leg. Hakon har mistet Troen paa de gamle Guder; forført af en Sejdmand (Troldmand), Ejvind Kelda, anraaber han en Troldkvinde, Torgerde Hørgabrud, og ofrer sin Sön Erling til hende, for at faa hendes Hjælp i Kampen. Ogsaa her staar altsaa den gamle Asatro for Fald.

Jomsvikingerne tabte Slaget. Sigvald flygtede paa en uhæderlig Maade, og slap tilbage til Jomsborg. Vagn Aagesön blev efter en heltemodig Modstand fanget, men Hakons Sön Erik skænkede ham Fred og lod ham drage bort. Efter at Hakon ved en Troldkvindes Hjælp har kunnet sejre over Jomsvikingerne, har Vagn tabt Troen paa, at der er et Valhal til. Nogen Tid efter træffe

[1] rettere: „Tyv-Skæg“, af et gammelt Ord, der betød en togrenet Fork, endnu bevaret i „Hø-Tyv“. [2] var ifølge Islændernes Beretning en Sönnesön af Palnatoke og en Dattersön af den bornholmske Høvding Vesete (om ham se S. 14).

vi ham ved Svolder[1], hvorhen han var fulgt med Erik Hakonsen der vilde hævne sin Faders Død paa Olaf Trygvesen. Kampen er forbi, Olaf er falden, og Erik glæder sig over, at han ved de gamle Guders Hjælp har vundet Sejr over deres svorne Fjende, den ivrige Forkæmper for Kristendommen. Men Vagn glæder sig ikke, han er tung i Hu. Skönt han har kæmpet mod Olaf, ser han dog paa ham som en vældig, en næsten overmenneskelig Kæmpe, der kun har haft een Ligemand, Palnatoke. Og hans Sind forvirres og hans Hjærte sörger ved Tanken om, at disse to enestaaende Helte har stillet sig hver paa sin Side i den store Kamp, som sønderriver Norden:

Ak! naar, hvordan skal Enden vorde
paa store Tvist imellem Krist og Odin?
Sig Kæmpeslægten deler mellem dem,
og fældes, ødes under bægges Mærke;
men Jætter, Djævle — nævn dem, hvad du vil! —
de sejre. — Eller er der intet saadant?
Er Himmel, Valhal, Guder kun en Lyd?
og vi, som Skovens Træ'r, en Slægt, der vokser
af Jorden op, kun for, at efter os
en anden skal opgro og atter fældes?

Vagn faar af Erik at vide, at det var ved Sigvalds List, Olaf tabte Slaget. Forbitret herover vil han dræbe Sigvald, men dennes Mænd fælde ham. Saaledes falder, i Forsøget paa at hævne den berömte kristne Konges Død, Nordens sidste store Hedning.

Vagn efterlader en lille Sön Toke; hans Frænde Odinkar vier ham med Korsets Tegn til Kristus, og spaar, at

fra Toke skal en hellig Mand nedstamme,
og djærv for dig [Gud] han løfte skal sit Sværd
som Palnatoke sit for Aser løfted[2].

---

[1] en lille Ø ved Rügen. [2] De historiske Beretninger kende ikke en Sön Toke af Vagn Aagesen. Lunds förste Ærkebiskop, Asger, og Knud Lavard nedstammede fra en

„Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord" udkom netop i det Tidsrum, da en Række af Oehlenschlägers ypperligste Tragedier saa Lyset. Man kommer da uvilkaarlig til at sammenligne Grundtvigs Digtning med disse. At Oehlenschläger i dramatisk Begavelse[1] i Evne til anskuelig og malende Skildring stod langt over Grundtvig, har denne selv aabent og uforbeholdent erklæret. Men naar Spörgsmaalet bliver om, hvem af de to Digtere der havde den dybeste Forstaaelse af Nordens Oldtid, bliver Rangforordningen mellem dem en anden. Oehlenschläger har selv udtalt i sine „Erindringer" (II, 25): Grundtvig „var i en vis Retning sejlet Historien adskillige Streger paa det poetiske Kompas nærmere end jeg", skönt han alligevel vil hævde, at han i det væsentlige var mere „oldnordisk" end Grundtvig.

I den förste af Bemærkningerne er han imidlertid nærmest ved Sandheden: Grundtvig var sejlet Nordens Oldtid adskillige Streger nærmere. Oehlenschläger havde faaet den meget misvisende Idé, at man i Skildringen af Hedenolds Nordboer skulde forbinde „Nordens Kraft med Sydens Skönhed", at Digteren skal „lægge noget af sin Tids Dannelse og Blidhed over i den gamle Heltetids alt for vilde Kraft". Denne Misvisning paa det poetiske Kompas havde Grundtvig heldigvis undgaaet, og han havde desuden en langt dybere Forstaaelse af Nordens Oldtid end Oehlenschläger nogen Sinde naaede til. Grundtvigs Opfattelse af vort Folks Oldtid kan, set fra et videnskabeligt Synspunkt, være urigtig i Enkeltheder; men ingen har dog som han formaaet, ligesom med et vældigt Skridt, at komme over alle de mellemliggende Aarhundreder, og virkelig leve i den Tid. Derfor er der ogsaa

---

Torgunne, og ifølge Islændernes Beretning havde Vagn Aagesen en Datter Torgunne. Men Tidsregningen tillader ikke, at den förstnævnte Torgunne kan være en Datter af Vagn, Palnatokes Sönnesön. [1] Grundtvigs Arbejde er ikke bygget som et Drama, i dette Ords snævre Betydning; det er snarere dramatiske „Samtaler", saaledes som han selv kalder de forskellige Afsnit.

over „Optrin af Kæmpelivets Undergang i Nord“ noget af den mægtige Kraft, der gjorde vore hedenske Forfædre til det de vare. Ganske vist har hans Digtning sine Mangler; dens Helte ere f. Eks. — ligesom Oehlenschlägers — jævnlig alt for vidtløftige og alt for raisonnerende i deres Tale; man havde den Gang endnu ikke forstaaet, i hvor nöje Forhold det knappe Sagasprog stod til vore Fædres hele Tankegang. Men Grundtvigs Arbejde er dog, med sine forskellige Skrøbeligheder, en af vor Litteraturs Skatte. Det er derfor mærkeligt, at det — ligesom anden Del, der kom 2 Aar efter — vakte saa ringe Opsigt ved sin Fremkomst. De litterære Anmeldere lod det passere i Stilhed. Senere blev man opmærksom paa dets Værd og Betydning, men det har rigtignok hidtil for en Del haft en lignende Skæbne som de fleste af Grundtvigs Skrifter: kun at være kendt af en forholdsvis lille Kreds. Grundtvig har aldrig været nogen egentlig populær Forfatter. Maatte nu den lettere Adgang til at lære en saa betydelig Digtning at kende bidrage sit til at göre den kendt og skattet af den store Kreds af Læsere!

# Harald Blaatand og Palnatoke.

## De talende.

---

Harald Blaatand, Danekonge.
Svend Tveskæg, hans Sön.
Popo, hans Klerk.
Palnatoke, Jomsborgs Høvding.
Fjølner, hans Farbroder, Haralds Hirdmand[1].
Vagn Aagesön, hans Sönnesön.
Bue Digre[2], Sigurd Kappe[3], } Vesets Sönner fra Borgundarholm[4].
Sigvald, Torkil Havi[5], } Strutharalds[6] Sönner fra Skaane.
Odinkar, Palnatokes Frænde.
Gunnar fra Hlidarende[7], en Islænder.
Haralds Sendebud.
Svends Sendebud.
En ukendt Olding.
Hofgoder[8].

---

1 en af «Hirden» ɔ: den Kreds af fornemme Mænd, som til Stadighed opholdt sig ved en Konges Hof. 2 den føre, tykke. 3 eller «Kaabe». 4 Bornholm. 5 den höje. 6 saaledes kaldet paa Grund af hans Hjælmprydelse (Strut), af brændt (ɔ: rent) Guld. 7 bekendt fra Njáls Saga; han skal have opholdt sig nogen Tid hos Harald Blaatand. 8 «Gode» kaldtes den hedenske Offerpræst. Hof = Tempel.

## Förste Samtale.

---

### Jomsborg.

(Sankede vare de ypperste Jomsvikinge, og mellem dem Vesets og Strutharalds Sönner, for at lyde paa[1] Palnatokes Tale, der han gav Jomsborg Love.)

Palnatoke.

Hvad var vel Jomsborg? Kun et Vikingsbøl[2],
et Smuthul for en vild og fremmed Skare,
som røved fra den stille Bondemand,
fra Ven og Fjende, sloges fræk om Rovet,
og krænked Kvinder, dræbte vaabenløse.

Vor Arm har knuset denne Røverflok;
men skulle vi forny dens onde Idræt?
Kun slet det sömmed sig for os, som alle
fra Odin stamme ned. En anden Trang
os sanked her; det höjt skal nævnes
i Nord, hvi Danmarks Kæmpeskare drog
til Vindland[3] hen. — I ved, paa Bretlands[4] Kyst
jeg har et Rige, som jeg kunde raade;
hvi kom jeg hid? hvi stillede jeg mig
i eders Spidse, nu, da Haaret graaner,
da jeg med Hæder kunde i min Hal
hensidde rolig, trodse Haralds Vrede?

---

[1] lytte til. [2] ɔ: en Vikingerede; „Bøl“ et gammelt Ord for „Dyrs Leje“, dernæst ogsaa „Fredløse Menneskers Tilholdssted“. [3] Venden, Landene langs Østersøens Sydkyst. [4] Wales i England.

Oplader eders Öjne, Kæmper! ser,
hvor Nordens Aand i Norden selv forsvinder,
hvor mangen Drot nu kaster gamle Sæd,
for hviden Krist at tjene! ser med Harme
en Klerk fra Saksland knæle, sukke der,
hvor fordum Kæmpen sad, og Skjalden kvad!

Jeg saa det, og jeg svor ved Urdas Brønd[1]
at standse Edderelven[2], som fra Syden
vil strömme hid og överskylle Nord;
og disse Mure skal som Dæmning stande
mod striden Elv og gemme Nordens Kraft,
til den sit gamle Hjem kan atter vinde.
Men sker det ej, og driver Jætters Flok
den gamle stolte Gudehær fra Norden,
da skal dog Jomsborg staa i hellig Kraft,
som Undersyn, som varigt Kæmpeminde
om Tiderne, som rulled hen,
som dræbtes af en Trælleskare.

Bue.

Ja, og af hver en Niddings Ben,
som Sværdet naar, skal Muren vokse,
og Blod skal farve den; da staar
vor Borg som røden Altersten,
til Skræk og Gru for hele Norden.

Sigvald.

Du har os sanket, Toke! her til Stævne,
for mellem os at skikke Lov og Ret:
at Borgen, som saa stærk vi bygged,
som har i os saa fast et Værn,
ej skal ved Splid og Tvedragt ødes;

---

[1] Urda (rettere: Urde) var en af de tre Norner (Skæbnegudinder) i den nordiske Gudelære. „Urdes Brønd" laa under den af Ygdrasils (Verdenstræets) tre Rødder, som stod i Himlen.
[2] Kristendommen.

at Vildhed og at Grumhed ej
skal Høvdinge imod os rejse.
Thi sig, hvad med din stille Kløgt
du har udfundet.

Bue.

Trænge vi til Love?
Skal de vel binde vores Kæmpehaand!
At kaste Hjælm og Skjold og modig
med løftet Sværd i baade Hænder
at gange frem og aldrig fly,
er Mandens Lov; — men könt at holde Fred,
det er en Lov for gamle Kvinder.

Sigvald.

Du, Bue! pukker altid paa dit Sværd.
Hvad har du vel, naar det en Gang du mister?
Din Hjerne, den er tom og farlig hul,
derfor og nu saa höjt din Pralen skralder.
Du mener, at af Dødningben
en Mur kan bygges: ved du ikke,
at snart de rulle, naar kun Liv
hel sagtelig det ene rörer;
du vil bestryge den med Blod:
en herlig Kalk, som stadig rinder
og river Muren med sig hen!

Palnatoke.

O, kives nu ej saa! kun lidet sömmer
sig sligt for Mænd. — Vist, Bue! ej
min Lov din Kæmpehaand skal binde,
kun raade med den, saa den ej
sig alt for vildt omkring skal tumle.
Du, Sigvald! kløgtig fandt, at Bue
foruden Sværd var vaabenløs;
men hvor er Kæmpen vel, som nænner
at vriste Sværdet af hans Haand!

Nu Lovene jeg eder vil fremsætte,
og hvad ham tykkes, maa enhver i Dag
om dennem tale; men naar næste Morgen
fremgryr, da skal for hver, som Loven ej
vil tavs adlyde, Porten fluks oplades;
og har han hørt den slingre bag sin Hæl
mod Stolpen ind med Gny, han aldrig
af Jomsborgs Mænd skal høre anden Tale,
end den, som lyder höjt i Sværdets Dön,
naar det hans Skjold og Brynje kløver.

Alle.

Ja, han skal høre Sværdets Dön,
naar det hans Skjold og Brynje kløver.

Palnatoke.

I Livets Morgenrøde Livet spiller
letsindig vaklende, som Rör i Luft;
mod Livets Aften Styrken atter svinder,
og varig Kraft er ikkun Asers Lod.
Vor Borg behøver Mænd; og derfor ingen,
som ej har baaret atten Vintres Kuld[1],
og ingen, som har seksti Aar paa Bagen,
skal stedes Adgang til vort Kæmpelag.

Bue.

Ja, ingen Dreng og ingen Gubbe,
som blegner ved at skue Blod,
som nøler med at drage Sværdet,
maa taales i vort Kæmpelag.

Palnatoke.

Den Mand, som bange veg i Strid
for en, der kaldes maa hans Jævning,
om han ved List end sneg sig ind,
skal fluks uddrives som en Nidding.

---

[1] Kulde. Vore Forfædre regnede efter Antallet af Vintre

Bue.

Ja, hver, som bange veg i Strid
for en, for ti, for hundred Fjender,
bör drives ud.

Palnatoke.

Nej, ikke saa!
du est af Staal, og Staalet viger
ej, för det hel er sønderbrudt;
gid Jomsborg aldrig dine Lige
maa fattes! men den ødtes fluks,
hvis alle vare dine Lige.

I Vesterhavet tit jeg for;
og naar jeg veg for Stormens Vælde,
jeg stundom saa en Snække stolt
forsage Land og Kyst og Havn,
og trodse kæk de store Bølger.
Jeg stod og saa med herlig Lyst
paa Asators det höje Billed[1];
men Roret knak, og Snækken sank,
og knejste aldrig mer paa Havet,
og aldrig mer den bar en Flok
af Kæmper hen til mandig Idræt.
Du ved det, Bue! ej af Frygt
jeg taler saa: end ofte Skjoldet
i Striden tykkes mig for tungt[2];
men dette Lag ej, som et Vejrlys
paa Himlen, skal en föje Tid
fremglimte og igen forsvinde.
Af haarde Stene Muren blev,
i Jærnets Styrke Porten klædtes;
thi vil jeg og, at flere Led,

---

[1] ɔ: Vikingen mindede i sin dumdristige Kamp mod Bølgerne om selve Asator i hans vældige Strid mod Jætterne.
[2] ɔ: det hindrer blot hans fri Bevægelse, og han bryder sig ikke om dets Beskyttelse.

end jeg kan tælle op til Odin,
skal tælles ned fra mig, — og end
skal i sin Vælde Borgen stande.

Sigvald.

Ja, det vanærer ingen Mand,
at vige for en mægtig Fjende;
thi ellers maatte stolte Eg
sig skamme, naar dens Top sig böjer
for Vindens Kraft.

Bue.

Saa tænker du.
Din Fader tænkte ligedan: Strutharald
har set sin Strut af fem Marks Guld
paa Bues Hjælm, og han har tiet[1].

Palnatoke.

Alt Nag og Nid skal her forsvundet være;
thi Brødre er det, som i Jomsborg bo.
Om nogen ogsaa fandt sin næste Frændes,
sin Broders, Faders Bane her, —
ej maa han blotte Sværd; men ene
jeg dömmer, hvad mig tykkes Ret.
Med Vandet, som vor Borg omskyller,
sig Blodet blande! men den selv
ej smittes maa af røde Vædske.
Mon Aser vel har glemt, at Fenris[2] bed
med onde Tand af Tyr hans höjre?
Og ved de kanske ej, han skal en Gang

---

[1] I Jomsvikingesaga hedder det, at Strutten var værd 10 Mark Guld. Bue havde engang paa et Krigstog taget denne Hjælm fra Strutharald. [2] (rettere: Fenre), Lokes Sön med Heksen Angerbode, den forfærdelige Ulv, som Guderne kun fik bundet derved, at Tyr ofrede sin höjre Haand, og som i Ragnerok (Verdens Undergang) skal sluge „Sejrfader“ (Odin).

den höje Sejerfader sluge?
De intet glemme, alt de ved;
men helligt Ting de ej vil smitte
med Ulvens Blod. — Som Guders Ting,
saa skal vor Borg os hellig være.

Bue.

Den Lov er haard. Var anden Høvding
end Toke, snart jeg skulde atter se
Borgundarholms de höje Banker,
hvor frit jeg turde løfte Sværd
mod Vesets og mod egne Fjender.

Sigvald.

Den Lov er viis; thi ingen Høvding
de vilde Kæmpers Overmod
var mægtig uden den at styre.
Snart skulde Ravnen hugge ud
den sidste faldne Vikings Öjne,
og Ulven vade dybt i Blod
og slide Lig i Borgens Sale[1],
om Frændehævn og Tvekamp her
tillodes inden disse Mure.

Palnatoke.

Hvor tapre er, Bagtalelse og Løgn
kan ikke være; hvis det nogen glemmer,
med Spot og Haan fra os han drives ud.
At sige Tidende ej heller nogen vove!
thi selv jeg först og ene vil
forkynde, hvad der skal forkyndes.

Alt Bytte skal til rejste Stang
henbæres; der det skal uddeles;

---

[1] Ravnen og Ulven nævnes hyppigt i Nordboernes Kvad, som de to Dyr, der sønderslide Ligene paa Valpladsen.

og er en Nidding, som for sig
beholder noget, aldrig Solen
ham skal beskinne mere her,
om han og var min næste Frænde,
næst mig den vældigste i Kamp.
Ej sankedes vi her til Lyst og Gammen,
men til at virke, bære kækt som Mænd,
hvad Mænd kan bære; derfor ingen
sin Trængsel eller Kvide maa
for anden klage.

Bue.

Kvinder sömmer
det sig at klage; ser jeg en
at vride sig i Kamp ved Saaret,
han skal vist ej fortælle, hvad
han vred sig for.

Torkil.

Men naar en Byrde
er mig for tung, hvi maa jeg da
ej byde Vennen hjælpe mig at bære?

Palnatoke.

Fordi saa længe du den bærer selv,
da er den din; men naar du den fortæller,
da er du dens, og den igennem dig
end søger at nedbryde Vennens Kraft.

Kun een er Loven, som end maa tilföjes:
imellem os skal ingen Kvinde bo;
thi Manddom dør i Kvindens kælne Favn.

Bue.

Selv anden jeg hver Nat i Sengen ligger:
jeg med mit gode Sværd; og vi
vist ej hinanden skal forkæle.

Sigvald.

Som Mandevid er lidt mod Norners Visdom,
saa, Toke! agter jeg min Kløgt mod din;
men dog mig tykkes, om mig noget tyktes,
at denne Lov er underlig og sær.
Naar Vinterfrosten binder Havets Strömme,
og Snækken hviler trygt i Borgens Havn,
naar Kæmperne om breden Bord forsamles
til Gammenstale, sjunge gamle Kvad, —
hvi maa da fagre Møer ej fremgange
alt under hviden Lin, og brune Mjød
i Hornet øse, det til Kæmpen række?
Valkyrierne[1] jo i Odins Sal
fremgange saa, og aldrig end man hørte
Ejnherier[2] at glemme daglig Strid.

Sigurd.

Ej er jeg snild i Maal som Sigvald,
og tier gerne, naarsom kloge tale;
men her mig tykkes dog, et Ord
jeg og maa lægge til: jeg fæsted
mig liden Tove, hun er væn som faa;
dog hid jeg drog, for Manddoms Daad at øve.

Palnatoke.

Ja, Brødre! Kæmper! I har Ret:
hel underlig kan denne Lov og synes.
Jeg grubled længe, nødig vilde jeg
den fagre Lænke sønderbryde;
ej har jeg sønderbrudt den, sagte

---

[1] Dette Navn brugtes dels om overjordiske Kvinder, „Odins Møer", som bleve udsendte for at „kaare Val" (ɔ: udvælge dem, som skulde falde i Kamp), dels om jordiske Kvinder (der var dog gerne noget overmenneskeligt ved dem), som opflammede Heltene til Daad, og ofte vare ved deres Side i Kampen. [2] Heltene i Valhal; de kæmpe hver Dag med hinanden, men de faldne staa atter op.

jeg løfted ikkun Led fra Led:
i Borgen her maa ingen Kvinde være;
kun tvende Nætter maa i Rad
sig nogen selv fra Borgen fjerne;
men Høvdingen, som, skarp i Syn,
maa dybt i sine Kæmper skue,
vil stundom dog om Vinterstid
tilstede den, hvis Mod er prøvet,
hvis Hug[1] er fast, som er en Mand,
at dvæle hos sin Mø, sin Kvinde.

Dig, Sigurd! Nordens ægte Sön!
og Sigvald! snild i Raad og Tale!
jer vil jeg lære, hvi vor Borg
maa lukkes tæt for hver en Kvinde.
Valkyrier i Odins höje Sal
frembære Mjød; ja, endnu mere:
Folkvangers Mø[2] i kærlig Favn
indslutter Kæmpen, som har elsket.
Jeg fordum sad i Stefners[3] Borgesal,
med hviden Haand Olufa rakte
mig Hornet, gav mig Haanden med;
og mangen Gang jeg djærv er sprungen
fra hendes Favn i Hildurs Leg[4];
med Lyst jeg hørte hende kvæde,

---

[1] Hu, Sind. [2] en poetisk Omskrivning for Freja, der i sin Bolig, Folkvanger (ɔ: Folkevangene, Folkeboligerne) samler Halvdelen af de Helte, som falde i Kamp. [3] Palnatoke havde været gift med Olof (Olufa), Datter af Stefne (Stefner), Jarl i Bretland. [4] „Hildurs (rettere: Hildes) Leg“ er en poetisk Omskrivning for „Kamp“. — Hilde, der var Datter af en nordisk Konge, Hogne, blev i en Krig bortført af en anden Konge, Hedin. Deraf opstod der Strid mellem de to Konger og en vældig Kamp begyndte, som varede hele Dagen. Om Natten gik Hilde til Valpladsen og opvakte alle de døde. Næste Dag begyndte Kampen paa ny, og saaledes skal den blive ved at staa til Ragnerok. — Dette Sagn gav Anledning til, at Skjaldene dannede den ovenfor nævnte poetiske Omskrivning.

men og med Gammen Pilesang.
Alt under Höjen hviler hun; men hist
paa Disabænk[1] jeg skal den væne favne.
Ej er det Tingens, men kun Tidens Skyld,
som ved sin Vanart nøder os at kaste
det halve bort af Fædres Kæmpeliv,
for anden Halvdel at bevare.
Naar Møen er Valkyrie, da ej
hun Manden kalder bort fra Odins Lege[2];
saa længe hver en Nordens Mø
for Freja knæled öm og modig,
oplued hun sin Bejlers Sind
til mandig Daad; thi vel hun vidste,
Sesrumner[3] aabnes kun for Mænd.
Alt længe nu er Tro paa höje Guder
hos mange slukket. Siden vi i Lund
oprejste deres Støtter, synes Aser
som døde i den døde Sten;
og Kvinden — hun, som søger Varme
og lever kun i den — har følt
paa kolde Sten, og gyst, og flygtet:
ej mer hun stunder efter Frejas Sal;
men tæt hun vil sin Elsker knuge
til sig paa Jord. — Og nu den nye Lære!
for Kvinder skabt, den heder Kvindens Hjerte,
og Mandemods det för saa haarde Malm
i Heden smelter.

Torkil.

Du da mener altsaa,

---

[1] „Diser“ brugtes i Oldtiden som Benævnelse for en Slags overjordiske Kvinder, der jævnlig greb ind i Menneskenes Liv; maaske betød Ordet oprindelig: de afdøde Kvinders Aander. Her synes Grundtvig at have brugt det i Betydning af: de afdøde Kvinder, der efter den hedenske Nordbos Tro kom til Freja. [2] poetisk Omskrivning for „Kamp“. [3] (rettere: Sesrymne) betyder: med rummelige eller mange Sæder, Navnet paa Frejas Sal i „Folkevangene“.

at Kristuslæren Nordens gamle Kraft
fordrive vil?

Palnatoke.

Jeg intet mener;
jeg ser og tror; og hver, som ser,
maa tro med mig. Jeg fuldt har næmmet
i Bretland Læren, kunde og
hel klarlig vise, at det saa maa være.
Men denne Gang jeg dig kun vil adspörge:
hvorfor mon Angler[1] undertvang
de gamle Britter? Hvorfor mon
de samme Anglers Æt betvunges
af Regnars Sönner?[2] Hvorfor kued Rolf[3]
det stolte Valland?

Torkil.

Ja, det synes vise,
at största Kraft hos Asafolket bor.
Men, eet er underligt: hvi kued
vel Sakslands Otto Harald saa?[4]

Palnatoke.

Mon Aserne da med ham strede,
og mon for Aser Harald stred?
Ved du det ej, at Lejrekongen
er haltende og sygelig:

---

[1] de Folkestammer, der i det 5te og følgende Aarhundreder drog ud fra Sønderjylland og Holsten og erobrede Britternes Rige (England). [2] Ifølge nordiske Sagn gjorde den berömte Regner Lodbrogs Sönner et Tog til England for at hævne deres Fader, som en Kong Ella havde ladet kaste i en Ormegaard, hvor han led en smertelig Død. [3] Den berömte nordiske Vikingehøvding Rolf Ganger (eller Rollo) erobrede i Begyndelsen af 10 Aarh. et Stykke af det nordlige Frankrig (Normandiet, som Nordboerne kaldte Valland). [4] Den tyske Kejser Otto II gjorde to Tog mod Danmark, stak Ild paa Danevirke, og tvang Harald Blaatand til at lade sig døbe.

vil være baade Gorm og Tyra,[1]
vil være baade Ild og Vand,
men bli'r en Damp, det slette af dem bægge.
Hans Hirdmænd er som han; hans Folk
forvirret ved ej, hvad det vil og søger.
Og var det da den kristne Otto vel,
som ødte Danevirke? eller
var det ej Trygves djærve Sön,
den unge Olaf hist fra Norrigs Fjælde,
af gamle Haralds Æt, med Haralds Tro,
ham, som jeg för min Død end tænker
at se paa Haralds Stol,[2] og der
at göre Jomsborg hartad[3] unødvendig!

Torkil.

Hvor kan du ønske det? Har nogen
vel dyrket Guderne med mere Flid,
end Hakon?[4]

Palnatoke.

Hakon? ja, Hakon!
jeg kender ham, Guldharalds lumske Morder.
Han sanker Ben af gamle Haralds Æt,
og rejser paa dem Hladejarlens Sæde,
at det kan vorde höjt, en Kongestol.
Han tror paa Jætter, paa sin egen Styrke, —
paa Valhals Guder tror han ej.

Torkil.

Men hvorfor har han da vel bygget

---

[1] Gorm var Hedning, men Tyra, hans Dronning, var venlig stemt for Kristendommen. [2] Ifølge islandske Sagn skal Olaf Trygvesen, en Sönnesönssön af Harald Haarfager, have været med paa det sidste af Kejser Ottos nys nævnte Tog og givet ham det Raad at afbrænde Danevirke. — Haralds Stol, ɔ: den norske Trone. [3] næsten. [4] Den berömte Hakon Jarl fra Hlade, et gammelt Jarlesæde tæt ved Trondhjem; han havde dræbt Guldharald, en Sön af Knud Daneast.

ved Hlade og i Guledal[1]
de fagre, prude Gudehuse,
hvis Mage man ej saa i Nord?
Hvi mon han Aser saa udsmykker,
at Guldet hartad skjuler dem?

Palnatoke.

Hvorfor? Det var vel ikke tungt at sige.
Men naar han skjuler Aserne med Guld,
da gör han ret; thi det var Guldet,
som skjulte Aserne for ham.[2]
Han har opbygget Gudehuse!
hvor priseligt! Saa bygge og
de Kristne Gudehuse. — Fordum,
ved Tidens Fødsel, kvæder Vola, blev
de rige Guders Borg fra Jordens Vange
til Himlen flyttet;[3] — Hakon vil
den maaske ned til Jorden atter hente,
fordi den er lidt höjere end hans.
Dog, herom kan vi siden tale,
om saa du vil.

Nu har I hørt,
hvad Lov, hvad Ulov er i Borgen;
og hver, som ej vil lyde, fluks

---

[1] Et Dalføre i det nordlige Norge; det munder ud ved Trondhjemsfjorden. [2] Hermed maa Digteren vel mene, at det var Guldtørst, Begærlighed efter verdslig Vinding, som fik Harald til at antage Kristendommen. Derom foreligger der dog intet i de gamle Beretninger. [3] „Vola“ (rettere: Volve eller Võlve) kaldtes et kvindeligt Væsen, der kunde se ud i Fremtiden og fortælle om det, som skulde komme. I en Samling Kvad fra Nordens Oldtid (kaldet „Den ældre Edda“) findes der et storslaaet Digt, „Võlvens Spaadom,“ i hvilket en Võlve synger om Verdens Oprindelse, Udvikling, Undergang og Fornyelse. At der i dette Digt skulde fortælles om en Flytning af Gudeborgen til Himlen, beror paa en Misforstaaelse.

udgange, om han ej vil drives!
thi denne Lov, som Volas Kvad,
som Odins Bud skal hellig være.

Alle.

Ja, den skal staa som Volas Kvad,
som Odins Bud, som Valhal selv.

En Jomsviking.

En Snække hid har ladet stande,
og ligger hart[1] ved Havnens Port;
en Ungersvend staar i dens Løfting[2]
og raaber höjt paa Palnatoke.
(Nu ginge alle Høvdinge op paa Muren.)

Palnatoke.

Hvem est du, mens saa höjt du raaber
og ter dig storlig ved vor Borg?

Vagn.

Ej dølger jeg min Æt, og du vel burde
mig kende; thi mig avlede din Sön
med Vesets Datter. Spörg kun Bue!
Han kender Vagn.

Palnatoke.

Hvi kom du hid?

Vagn.

Fordi jeg kedtes mellem mine Frænder,
ved Bænkesæde og ved Studebröl;
og mine stille Frænder tyktes ilde
om mig, fordi jeg stundom slog
et Ben i Panden paa en Vrævler,

---

[1] tæt. [2] den bagerste Del af Skibet, saaledes kaldet, fordi den var „løftet" op over, var höjere end det øvrige. I Løftingen havde Høvdingen sin Plads.

maaske lidt haardt, saa Blodet sprang,
og Kroppen faldt og glemte sig at rejse.
Thi søgte jeg nu hid, da jeg har hørt,
at her er Mænd og ingen Kvinder;
jeg vidste og, at Bue var her alt,
og hvor han er, der gad jeg ogsaa være.

Palnatoke.

Og mener du da, Frænde! at du her
kan frit med Mandehov'der lege:
at Jomsborgs Kæmper taale mer,
end dine egne næste Frænder?

Vagn.

Kun lidet nyder jeg vort Frændskab,
den förste Gang vi ses; og altid jeg
har tænkt, du var en anderledes Mand.
Jeg sad som Dreng paa Skødet af Torgunna[1],
og hørte Aage tale om din Daad,
om Vinteraftner, naar han sad ved Ilden
og gjorde Plejler: hvordan du
i Bretland for og paa de irske Kyster;
da kogte al den Smule Blod,
som i mig var: med bægge Hænder
jeg løftede paa Plejlen, slog i Ild,
saa Aages Haar blev fuldt af Gnister.
Engang fortalte han, hvordan du skød
med sikker Pil det lille Æble
ned af hans Hoved[2]; fluks jeg fik
mig gjort en Bue, lagde saa et Æble
paa Hovedet af vores ene Træl,
for dog at se, om ej jeg kunde ramme
saa godt som du. Jeg rigtignok

[1] Vesetes Datter, Vagns Moder. [2] Man mener, at dette ikke er en paalidelig Efterretning (ligesom adskilligt andet i Palnatokes Historie), men et fremmed Sagn, der er blevet knyttet til hans Navn.

skød fejl og ramte Trællens Öje;
men siden den Tid har jeg øvet mig,
og søger nu til dig som til min Jævning.

Palnatoke.

Er du saa brav i Haand som stærk i Mund,
da har jeg ingen Skam af vores Frændskab.
Sig, Bue! tör du borge for,
at han ej bryder vore Love?

Bue.

Jeg knap tör borge for mig selv, endsige
for slig en vild, ustyrlig Dreng.
Han bli'r en vældig Kæmpe; men at holde
de Love her, han sikkert mægter ej.

Vagn.

Kun lidet hædrer du din Fostersön.
Hvad kan det være vel for Love,
som du, men ikke jeg, kan holde?

End I, Strutharalds fagre Sönner!
I raade dog vel godt for mig?[1]

Sigvald.

Eet Raad vi bægge har: vi ville,
du aldrig kommer her i Flok.

Vagn.

Ej heller, naar jeg bærer jer en Hilsen
fra jeres Fader? Jeg i sidste Vaar
var hos ham, for jeg vilde skönne,
om bedre nu sin røde Strut
han gemte, siden Bue Digre
af Medynk gav ham den igen.

---

[1] I lægge vel et godt Ord ind for mig?

Jeg fandt kun nogle Faar og Stude,
og saa en Smule andet. — Ser du,
hvor dybt sig Rusten har indgnavet
i disse Skjolde, disse Sværd?
De har vist ogsaa ligget grumme længe.
Hver Dag vi dygtig slide paa dem; men
endnu de ikke ret vil blive blanke.
Strutharald er vist ikke bleven vred,
fordi jeg tog, hvad han dog selv ej brugte,
og hvad jeg höjlig kunde trænge til;
thi Skib og Folk jeg fik af Aage,
men ingen Vaaben, — til sin Plov
han bruger Jærnet, — og jeg maatte
da selv se til at faa lidt Staal.
Nu, Sigvald! kommer jeg i Flokken?
Det kunde jo dog glæde dig
hver Dag at skaade[1] disse Vaaben
og mindes om din Faders Gaard.

Palnatoke.

Men sig! hvor gammel est du, Frænde?

Vagn.

Jeg lyver ej: tolv Vintre er jeg gammel.

Palnatoke.

Ej bryde vi da vores Lov, som vil,
at hver hos os skal tælle atten Vintre.
Men vel mig tykkes om dig, Vagn!
I Bretland har jeg Jarlerige,
og Hælvten nu skal være dit.

Vagn.

Vel er det budet; men jeg skøtter
ej om dit Rige. — Eders Lov

---

[1] skue.

jo brydes ej, naar ikkun Hugget
er atten Vintre. Jeg mit Sværd
vil løfte da med baade Hænder;
saa tænker jeg nok, at mit Hug
bli'r fir'ogtyve Vintre gammelt.
Halvhundred Mand og dette ene Skib
jeg ikkun har; men dog jeg byder
Strutharalds Sön, den tapre Sigvald, ud,
at møde mig med tvende Skibe
og hundred Mand til Vaabenting[1];
og taber jeg, da skal jeg vige;
men viger han, mig og min Flok
I skal i eders Flok optage.

Nu, Sigvald! er du ingen Nidding,
er Mandehug dig mere kært
end Sengelyst og Bænkesæde,
saa kom herud og prøv en Dyst!

Palnatoke.

Da han saa mandelig dig æsker,
og byder saa forvovent Bud,
saa faar du lægge mod ham, Sigvald!
Du kuer vel hans Overmod.
Men dræb ham ej! lad Skjolde bære
omkring ham! thi han skal
kun lære, han er Dreng i mer end Alder.

**(Der Skibene vare lagte ud, raabte Palnatoke til Vagn:)**

Nu, Frænde! Porten er opvunden,
og fluks du frit kan sejle ind
her under Buen, naar kun först du jager
de Fiske ind, som nys løb ud.

**(Snare flöj Pilene i Flok, og ej sparedes Hugvaaben. En Stund saa alle tavse derpaa; men da Striden begyndte at mindskes paa Sigvalds og øges paa Vagns Haand, stod Bue brummende, indtil han endelig udbrød:)**

---

[1] ɔ: det Ting, hvor Stridigheder afgöres med Vaaben; et poetisk Udtryk for „Kamp".

Jeg tror saa vist, at Sigvald nænner ej
at hugge i sin Faders Skjolde.

Palnatoke.

Jeg mener, Vagn har Ret: de Hug
er mer end atten Vintre gamle.
Jeg frygter snart, at Sigvalds Skjolde
bli'r alt for smaa, naar de skal til
at indeklemme ham. — Mig tykkes,
at Sigvald styrer ind mod Land!

En Jomsviking.

Ham fattes Sten, dem vil han sanke.

Vagn.

Hør, Sigvald! det behøves ikke.
Jeg ser, at du vil sanke Sten,
for at afgnide Vaabenrusten;
det ej behøves: alt mit Sværd
har slidt sig blankt i dine Skjolde,
og Blodet, tror jeg, ogsaa hjælper.

**(Ogsaa Vagn gik paa Land, og Sigvald trængtes alt haardere og haardere; men der Palnatoke saa det store Mandefald, da raabte han:)**

Nu er det nok. Vi har for Sæd
at prøve Mænd, som vil i Laget;
men slig en Prøve som i Dag
maa være sjælden. Sig, hvor mange
gik der til Valhal?

En Jomsviking.

Sigvalds Flok
har tred've tabt, og Vagns kun tyve;
men somme have Ulivssaar.

Vagn.

Nu, Palnatoke! mener jeg dog ej,
du nævner mig en Dreng.

Palnatoke.

Saa stille, Frænde!
Du ved dog vel, at jeg er Høvding her.
Hvad praler du vel af? Ej var det sjældent
blandt vore Fædre, at en tolv Aars Dreng
var mægtig til i Strid at bære Vaaben;
ja, stundom ejed han og sindig Kløgt.
Den savner du; derfor du nu skal drage
med Bue ud paa Tog, ej komme hid,
för han sig trøster til for dig at borge,
at du vil skikke dig i vores Lov.

Vagn.

Vil du da bryde . . .

Palnatoke.

Ti, og lyd din Høvding!
Du, Bue, tæm ham! før ham siden hid!

---

## Anden Samtale.

---

**Jomsborg.**

(Palnatoke sad med de ypperste Høvdinge i Salen.)

En Jomsviking.

Et Bud fra Lejrekongen stander
ved Borgens Port.

Palnatoke.

Fra Harald?
Gak, Bue! før os Budet hid!
(til Vagn)
Du vakre Knøs! har du set Lejrekongen?

Vagn.

Om jeg har set ham? Ved du ej,
han kommer tit paa Gæsteri hos Aage,
og lider godt din Sön, den spage[1] Mand,
der passer könt sin Bondesyssel.
I Høst, da jeg fra Bretland kom
og gæsted Aage, var og Blaatand der.
Vi sad og snakked over Borde
om alle Haande; Talen faldt
da og paa dig og paa din Manddom.
Jeg saa, at Harald skifted Lød,
hver Gang vi nævned dig og Jomsborg,
og vilde gerne drejet Talen om;
men jeg holdt fast og sagde lydt min Mening:
at, siden Rolf, i Danmark ej
var født din Jævning. Det var Gammen
at se paa Haralds Öjne; thi
det hvide vendte ud, og Læben
er næppe bleven hel igen,
saa sled i den de sorte Tænder;
til sidst han Hornet tog og drak
hel vældig, for sin Harm at slukke.

Palnatoke.

Det var mit Arveøl[2], han drak;
nu ved jeg, hvi han Bud mig sender.

Bue
(med Budet).

Der har du ham; men om han lever,
til han har røgtet Ærindet, det ved
jeg ikke; thi da Porten bag hans Hæle

---

[1] fredsommelige, ukrigeriske. [2] et Gilde, der blev holdt til Minde om en afdød; i samme Betydning bruges „Gravøl" (se S. 38). — „Øl" fik tidlig Betydning af „Gilde", da det var Hovedsagen ved et saadant. („Barsel" er en Sammentrækning af „Barns-Øl", det Gilde der bliver holdt i Anledning af et Barns Fødsel).

lidt tungt blev smækket i, da skjalv
han ret som Løv i Blæst; og se,
end ryste alle Trællens Lemmer!

Palnatoke.

Sig frem, du Træl! hvi kom du hid?

Budet.

Ej er jeg Træl, en Sön af Fjølner.
Mig sendte Kongen til dig hen,
fordi af samme Æt jeg stammer,
fordi . . .

Palnatoke.

Af samme Æt? Ja, Fjølner,
han er maaske min Farfars Sön,
men dog af Trælleæt[1]. Hans Frændskab,
den onde Niddings, vil jeg ej,
og endnu mindre dit, du Usling!

(Tavs og forfærdet stod Sendemanden.)

Palnatoke.

Nu! Har du ædt dit Budskab op paa Vejen?

Budet.

Fordi at Kongen tænkte, naar du saa
din Fræn . . . naar en Sön af Fjølner
indbød dig, var det dig et Tegn,
at Kongen har forglemt sin Vrede.

Palnatoke.

Ja, naar en Sön af Fjølner kom,
saa maatte jeg da sagtens mærke,
at Harald var mig grumme god.
Det var just ej saa dumt. Nu mer!

---

[1] Han var en Frillesön.

Budet.

Kong Harald Tidende har spurgt fra Bretland,
at Svend er død; og til hans Gravøl
i Roskild efter trende Nætters Frist
han byder dig, og mener, at du ikke
vil oversidde Budet, da du selv
har Svend opfostret.

Palnatoke.

Træl! du lyver.
Hvem har vel sagt, at Svend er død?
Du, Vagn! har du hørt sligt i Bretland?

Vagn.

Ja, hørt det har jeg; men om det er sandt,
det ved jeg ikke.

(En Stund stod Palnatoke grundende og mælte saa:)

Far kun, Træl!
og hvis du kommer förend jeg til Harald,
da sig ham: Palnatoke kommer vist.

(End mælte han, der Bue var udgangen med Budet:)

I Kæmper! reder trende Snækker fluks,
som bære kan tre Gange hundred Mænd!
Een styrer jeg, de andre Vagn og Bue.

(Alle ginge skyndelig ud.)

Palnatoke.

Hvad er dog Mandekløgt! Jeg mente
i Svend at fostre Dannemark en Drot,
som vilde Skjoldungnavnet[1] atter hædre
og holde stadig ved den gamle Sæd.
Nu er han død, og al min Id[2] forgæves;
forgæves har jeg døvet stærke Røst,

---

[1] „Skjoldungerne“ var Navnet paa den danske Kongestamme, som antoges for at nedstamme fra Sagnkongen Skjold.
[2] Gerning.

som kaldte mig til Hævn; — nu atter
staar Harald ene i sin Æt.
For Gorms de tunge Drömme, Klerkens Spaadom [1],
jeg altid grued, og jeg gruer end. —
Skal jeg udrydde Odins Slægt i Danmark?
Og dog, — er Harald Odin værd? — og jeg!
er jeg da ikke og af Odins Stamme!
Du selv mig kalder, Harald! Vel! jeg kommer,
og drikker Arveøllet efter Svend.

---

**Roskilde.**

Harald.

Saa kom da Palnatoke ej! han trodser
mig og det hele Danmark i sin Vraa.

Popo.

En Røverkule er det, Herre Konge!
et Helved, onde Aanders Hjem.

Fjølner.

Han kommer vist; dumdristig var han stedse.
Han kommer med en Vikingflok,
og mener da at kunne trodse
sin Konge; men jeg tænker, det
skal blive sidste Gang. Al Hæren
er sanket; naar han gaar til Sengs,
vi, for at spare Blod, vil tænde
lidt Baal og ryge Ræven ud,
hvis han ej kvæles kan der inde.
Herr Biskop! kan det kaldes Synd?

---

[1] Jfr. Indledningen S. 7.

Popo.

Nej, det var Synd, at kristne Mænd
for slig en Hedning skulde falde.
Vist nok, des större blev hans Straf;
men vi er Kristne: vi vil ikke
hans Kval forøge, heller se
for nye Synder ham at spare.

(Ind traadte Gunnar fra Hlidarende i Hjælm og Brynje.)

Harald.

Hvi, Gunnar! est du vaabenklædt?

Gunnar.

Jeg kommer til dig, Herre Konge!
i denne aarle Morgenstund,
at bede Orlov; thi til Hjemmet
nu staar min Hug.

Harald.

Hvad fattes dig?

Gunnar.

Mig fattes ikkun, hvad som ingen
kan give mig, end ikke du:
mit Island, Konge! mine Frænder,
mit Hlidarende og min vante Dont.

Harald.

Hvi kom du, da saa hart[1] dig længes
nu efter Fosterlandet alt?

Gunnar.

Jeg vilde se med egne Öjne
de Steder, hvor i fordum Tid
de gamle Kæmper Livet fristed,
hvor de bedrev saa mangen Daad,

[1] stærkt.

der kvædes om af vore Skjalde.
I alsköns Idræt vilde jeg
forsøge mig; thi det mig tyktes
uhæderligt, hver Gang jeg kvad
om Fædres djærve Id, saa længe
jeg ikkun skifted Hug til Skæmt.
Nu har jeg set de rappe Pile
i Luften flyve, og mit Skjold
er mærket af de hvasse Ægge;
jeg Sigarsted har set, og Lejre,
og Jellinge og Odinsej,
og hvad jeg kunde se i Danmark.
Nu drives jeg til Gudefolkets Hjem,
til Upsals Helligdom og Sigtun[1].
End een Gang vil jeg da i Norrig
omvanke, i det prude Land,
der avled Mænd, som heller vilde
omgærde sig med Sne og Is,
end taale, at Kong Harald rejste
paa deres Nakker höje Stol[2].
Naar det er sket, da farer jeg
med Gammen til mit kære Island.

Popo.

Kong Harald! elskte Sön i Kristo! hør!
den blinde Hedning vil til Upsals Tempel
og dyrke Djævlene. Har du ham kær,

---

[1] Til Sigarsted henførtes, allerede paa Sakses Tid, Sagnet om Hagbard og Signe. Til Lejre, det gamle Kongesæde, knyttede sig Minderne om Nordens berömteste Konger. Ved Jellinge findes Gravhöjene over Gorm og Tyra. Odinsej er en urigtig Form; Odense kommer maaske af „Odins Ve“ (Helligdom; der har i saa Tilfælde her været et Tempel for Odin). I Upsala var et af de ældste og berömteste Templer i Norden. Sigtun, en af de ældste Byer i Sverige.
[2] Harald Haarfagers Bestræbelse for at indskrænke de norske Stormænds Selvstændighed var Aarsagen til, at mange af dem udvandrede til Island.

da byd ham tage Kristendommen!
hvis ej, da deler du hans Synd.

Gunnar.

Hvi er den Klerk og altid her til Stede,
naar Mænd samtale? Konge! du kan tro,
hvad dig behager; men du vil dog ikke
forlange, jeg skal skifte Guder med?

Harald.

Vist ikke! Du beholde maa din Tro.
Men bliv saa her! hvad vil du hjemme?
Mig tykkes vi har lange Nætter,
og gruelige nok; men I,
I har jo Nat den hele Vinter!
det maa dog være grumme fælt.

Gunnar.

Ej er det saa. Om Arnestedet
vi sankes da i venlig Krins[1].
Hvo Skjaldskab fik af Odin[2], kvæder
om Asers og Hrimtursers Strid,
om Odins Æt i Svitjod[3] og i Frakland[4].
En anden, som er snild i Maal,
de mange fagre Sagn fremtæller,
om Yngves[5], Skjolds og Anguls[6] Slægt
og vore egne gamle Frænder,
som bygged först det øde Land.
Men de, som lyde paa, de sysle
imens med deres egen Gerning:
en skæfter Spyd, en anden skær
i Skjoldet Runer, og en tredje

---

[1] ældre dansk Ord = Kreds (der er optaget fra Tysk). [2] Odin var ifølge Nordboernes Gudelære Skjaldekunstens Opfinder. [3] Sverige. [4] Frankrig. [5] en mytisk Sagnkonge, nævnes som Stamfader til den svensk-norske Kongestamme „Ynglingerne". [6] Dansk Sagnkonge.

sig snor den stærke Buestreng;
en hvætter kanske og sit Sværd
saa sagte, eller Tollekniven
han rörer med sin nemme[1] Haand.
Nu Kvinderne: de spinde Hørren
paa bløden Hynde, eller sömme Lin,
men somme kan dog og baldyre[2],
og andre slaa den lette Væv;
de sjunge stundom og en Vise,
og mest om Elskov. Du kan tro,
der fattes ikke Lyst og Gammen.

Harald.

Det maa saa være; men det er
dog ikke altid, at I kvæde
om Guder og den gamle Tid;
I glemme ikke dem, som leve,
men spilde ej paa dem jer Pris.
Mit Blod end syder, naar jeg tænker
paa den Nidvise, som en Træl
om mig, en Konge, turde digte.
Da svor jeg hele Island Had[3];
men du ej dine Landsmænd ligner;
thi vilde jeg, du skulde her
stadfæstes[4], tage dig en Kvinde
og bedste Hersefylke[5] af min Haand.

---

[1] ældre dansk Ord = øvede. [2] pryde med Udsyninger (optaget fra Fransk, i Virkeligheden det samme Ord som „brodere"). [3] Da et islandsk Skib engang under Harald Blaatands Regering strandede paa en dansk Kyst, erklærede en Foged det for Vrag, og Indbyggerne bemægtigede sig det. Da man paa Island erfarede det, blev det vedtaget, at der skulde digtes Nidviser over de Danske. I disse Viser gik det ogsaa ud over Kongen, og forbitret herover skal han have tænkt paa at göre et Krigstog til Island. [4] tage fast Ophold. [5] En „Herse" var Høvding over et vist Landomraade; ifølge en Bestemmelse af Harald Haarfager skulde en Jarl have 4 Herser eller flere under sig. — „Fylke" var Navnet paa et vist Landomraade.

Gunnar.

Den Tak, som byder! men jeg tykkes
mig mer end Herse paa min egen Gaard.

Harald.

Storagtig er du som de andre.
Tillader vel dit store Sind,
Islænding! Skænk af mig at tage?
Hvad heller er og dette Klædebon
med disse guldudsyede Vanter,
samt denne Hat fra Garderig[1],
dig mindre værd, end hvad du selv har hjemme?

Gunnar.

Ej maa du vredes, Konge! og din Skænk
med Tak jeg tager, naar du derimod
af mig vil tage gode Langskib[2]
med Gods og alt til Mindetegn.

Harald.

Vel sömmer det sig lidt en Konge
at tage Skænk af fremmed Bondemand;
men dog vil jeg det göre, dig til Hæder,
at Islands stolte Folk kan se,
om Dannerkongen ej fortjente
en bedre Drape.

**(Ene kom Palnatoke gangende ind hel skyndelig.)**

Palnatoke.

Hilsæl, Kong Harald!
jeg havde hartad aldrig fundet dig.

Fjølner.

Det havde været ilde, Brodersön!
thi du vist ledte grumme længe,

---

[1] Garderige var en nordisk Koloni i det nordvestlige Rusland, omkring Nowgorod. [2] Krigsskibe.

för du har fundet hid; og dersom ej
jeg kendte dig des bedre, skulde
jeg hartad tro, at du dig denne Gang
forvildede.

(Med det samme sneg sig Fjølner ud af Salen.)

Palnatoke.

Det samme tænkte jeg
i Aftes. Just som Maanen steg,
jeg naaede til det gamle prude Lejre:
Kongsgaarden laa saa tavs og øde,
som om den sidste Skjoldung var begravet;
jeg stødte med mit Sværd mod Porten,
men hule Drön var alt det Svar, jeg fik;
jeg kom til Hyldehöjen[1], saa, at Stenen
hvor Dannerkongen fordum sad,
hvor Harald sad, da han blev hyldet,
var væltet ned; da gøs jeg ret,
og mente, det var arge Trolde,
som kogled frem de slemme Syn;
sörgmodig gik jeg trindt i Vangen,
og frygted hartad ej at finde
de gamle Kongehöje mer;
men da jeg saa Rolf Krakes stande,
som selv han fordum stod og faldt,
i Ring af sine djærve Kæmper,
da glædtes jeg. Jeg gik derop.
ved Midnatstid, og stirred længe
forundret paa den gamle Borg,
og lytted, om jeg ikke kunde høre
et Sværd at klirre paa et Skjold,
en Hund at bjæffe, — om ej andet,
saa dog en Snorken. Alt forgæves;
mig tyktes kun at se en vældig Skygge,
som om det kunde været Gorm,
henskride sorgfuld over Vangen

[1] Hyldningshöjen, hvor de danske Konger bleve hyldede.

og stirre hen paa Odins Lund.
Det faldt mig aldrig ind, at Harald havde,
sin Stol fra Lejre flyttet; thi det var
for mig, som om han havde flyttet
sig fra sin Stol. — Hvordan
kan Lejrekongen ville bygge
paa andet Sted, end Skjold og Rolf
og Frode, Halvdan[1], Gorm hin Gamle?

I Morges först, da Sol oprandt
og skinned paa det Kors, som stænger
for Offerlunden[2], da jeg saa,
at Stenen, som i tusind lange Vintre
har baaret Guders Offer, den,
som Skjold oprejste, var omstyrtet, —
da först jeg skönned, hvorfor nu
ej Harald bygger mer i Lejre.
Da troløs han har Guderne forladt,
det faldt ham tungt at se den Lund,
hvor Konger fordum bad til höje Aser
om Kraft i Aand og Held i Kamp,
og hvor de bad til milde Vaner[3]
om Grøde for den grönne Eng,
for Agren og for Dannekvinden;
det var ham underligt om Nat
i Kongehallen, hvor hans Fader døde
og mæled sine sidste stærke Ord,
imellem hine mange Kæmpehöje,
hvor Dravger[4] ride, for at spejde ud,
om deres Æt end er dem værdig.

Nu först jeg mindtes, at den Træl,
I sendte, bød mig hid til Roskild.

---

[1] nordiske Sagnkonger. [2] Digteren mener vel hermed, at Harald efter sin Overgang til Kristendommen havde ladet Adgangen til Offerlunden spærre med et Kors, Kristendommens Sindbillede. [3] Til dem regnedes Njord, hans Sön Frej og Datter Freja. De vare Sindbilleder paa de milde, velgörende Kræfter i Naturen og Menneskelivet. [4] de dødes Genfærd.

Jeg kom, og da jeg spurgte ud
om Kongen, peged man paa Kirken,
som bygtes til en fremmed Gud. —
Der vil du vel begraves, Harald!
og skjule dig bag tykke Mur
for dine gamle Frænders Vrede?
Et herligt Valhal!

(**Bleg og forvirret stod Kongen.**)

Popo.

Fule Hedning!
en Djævel taler gennem dig.
O, Herre Konge! lad dig ej forvilde!
slaa Kors for Brystet, læs andægtig
Confiteor[1]! og du skal vorde styrket.

Palnatoke.

Du gör jo Hammerstegnet[2], Konge!
og vier dig til Asator.

Popo.

Selv Korsets Tegn kan Djævelen forvende!

(**Nu indkom Fjølner med en Flok væbnede Hirdmænd og tog Kongen afsides; men det ved ingen, hvad de talede tilsammen, dog mange mene at kunne skönne det af, hvad som siden fremkom.**)

Harald.

Oprörsk og trodsig var du altid, Toke!
af kristen Kærlighed tilgav
jeg dig; men da du nu i Jomsborg
dig ter, som du var Konge selv,
og, hvad end værre er, forfølger Kristne
og holder ved den gamle Overtro,
lod jeg dig hente, for at høre,
om du mig vilde agte for din Drot
og vorde Kristen; men i Steden

---

[1] ɔ: jeg bekender, Begyndelsen af den latinske Syndsbekendelse, som den katolske Præst fremsiger ved Messen og andre Lejligheder. [2] Formen af Torshammeren lignede Korset.

du taler til mig som min Overherre,
med Helligdommen driver du din Spot
og minder mig om de Afguder,
de lede Trolde, som engang
des værre ogsaa jeg har dyrket.
Jeg vil ej dömme dig; der staar
en hellig Biskop og din egen Frænde,
jeg giver Sagen frit i deres Vold.

Palnatoke.

Du vilde heller ikke dömme
din Brodersön Guldharald og
din Fostre, Norges Harald Graafeld[1].
Din Fostersön du lokked ned fra Norrig,
som om du vilde bøde paa hans Trang,
og gjorde det da rigtignok saadan,
at han kom aldrig mere til at trænge.
Mig har du ogsaa faaet lokket hid,
til Gravøl efter Svend; og jeg kan mærke,
den Drik, du blanded, er vist ikke slap.
Det maa jeg sande, at den nye Lære
har Ære af dig. Det var klogt,
du tog ved den[2]; thi Odin
ej havde noget Sæde paa sin Bænk,
som var dig værdigt; og hos Hel[3]
du havde vel ej Lyst at ligge!

---

[1] Da Hakon Adelstensfostre (jfr. S. 59 Anm. 4) havde fordrevet den norske Konge Erik Blodøkse, fandt dennes Sönner et Tilholdssted i Danmark hos Harald Blaatand, der endog knæsatte (antog som sin Fostersön) en af dem, Harald Graafeld (Graakappe); denne kaldes derfor her hans „Fostre“ (Fostersön). Da Harald Graafeld senere var bleven Konge i Norge, blev han, med den danske Konges Samtykke, lokket ned til Limfjorden og her dræbt af Guldharald, en Sön af Knud Daneast. [2] „at tage ved Kristendommen“ var det staaende Udtryk for „at gaa over til Kristendommen“.
[3] Dødsrigets Gudinde; (Ordet er bevaret i „Helvede“, af Hel og víti = Straf). Til hendes Bolig kom alle de, der ikke havde levet og vare døde som ædle Kæmper.

Fjølner.

Det er hel tungt, min Konge! at du vil,
jeg skal min egen Frænde dömme;
thi Brøden er saa stor, at ej
jeg tör vort Frændskab lade raade.
I, Popo! er en hellig Mand,
hvad mener I om Palnatoke?

Popo.

En giftig Urt maa rykkes op med Rod,
det nytter ej, at Blade man afriver
og böjer Toppen; thi igen
den rejser sig og vidt sit Frø udspreder;
de spæde Blomster visne hen
af Dunsten, eller og de kvæles.

Palnatoke.

Det gör du godt! Men mon du ikke
tog fejl? En saadan Karl som du
i Bretland sagde mig som Dyden
ved eders Tro: at I lod staa
det slemme Ugræs iblandt Kornet,
og nænte ej at luge det.

Popo.

Ja, var du Ukrudt blot! det la'r vi staa
til Høsten, — var du kun en Afgudsdyrker,
fordi du ikke vidste bedre, da
fortjente du at spares; thi man kunde
da haabe, du omvendte dig en Gang.
Men, ret som Djævlene, du kender Krist
og frister ham. — Du er en giftig,
en farlig Urt, og du med Rod
maa rykkes op. — Til Gæstebudet
du kommer uden Hædersdragt;
men derfor maa du ogsaa kastes
i Mørket ud til evig Graad
og Tænders Gnidsel. — Korset selv

du lede spotter, og din Konge
du straffer fræk, fordi han ej
vil bo imellem de fordömte,
hans arme Fædre, som om Nat
maa gaa og spøge mellem Höje,
fordi de ikke kendte Gud,
men bad og ofrede til Satan.
At han Kapellet op af Sten
har bygget, at ej længer Stene
forvendes til vanhelligt Brug
paa Höje og i Offerlunde,
at Trolddomsruner mere ej
indgraves i dem, at de hvælve
sig himmelsk i et helligt Kors,
og at han under det vil hvile
i viet Jord til herlig Pant
paa Salighed, — det tör du laste!

Palnatoke.

Hvis du ej var saa ondskabsfuld,
jeg maatte le ad slig naragtig Tale.
Men, hvorfor vil jeg staa og spilde Tiden
paa sligt at høre? Skynd jer lidt!
at jeg kan vide, hvordan I vil dömme.

Fjølner.

Du er saa utaalmodig, Brodersön!
men deri har du ogsaa Ret,
at vi har ingen Tid at spilde;
dog, siden kan vi skynde os des mer.

I nævned meget grueligt, Herr Biskop!
men det, des værre! er end ikke alt.
Hans Vikinger paa Danmarks Kyster røve,
og han oppustet har den onde Ild
i Svends det unge Hjerte: Sværdet,
som mod sin Fader han har løftet, det
har Palnatoke hvæsset. — Nødig

jeg siger det; men slig en Id,
saa vide kendt, kan ej fordølges.

Palnatoke.

Ej vil jeg spilde mange Ord
paa slige Niddinger at svare.
Naar Danmark har en Konge, som
ej mægter Lov og Ret at skifte,
ej er det Under, om hans Mænd
da selv med Sværdet skille Trætte.
Jeg fostred Svend som Kongesön;
naar Harald vil sin Sön fornægte,
er det vel Under, om han da
med Jærnet vil sin Æt bevise?
Naar Harald er saa ræd, at ej
engang han vover mig at sige:
fordi jeg hader dig, da skal
du nyde[1], at jeg har dig ene, —
da maa en ussel Træl og Klerk
optænke Raad til mig at fælde.

Fjølner.

Du taler hvast, men fyndig, Brodersön!
jeg hartad selv dig nu maa tro uskyldig.
En Part for det, en Part for vores Frændskab,
du ej skal have anden Straf
end, hvad du agte maa for Gammen.
Du selv har sagt, at intet Fjæld
saa brat sig løfted, at du kunde
jo som en Skridfin[2] fra dets Top
nedglide paa de glatte Skier.
Vi har nu ikke noget rigtigt Fjæld,
hvor ret du kunde vise dine Kunster,

[1] ɔ: nyde godt af, faa at føle. [2] saaledes kaldes i gamle Beretninger de Finner (nu kaldte „Lapper“), som boede inde mellem Fjældene i den nordligste Del af den skandinaviske Halvø. Navnet hentyder aabenbart til deres Løben (Skriden) paa Ski.

men kun en lille Bakke, Kullen: der
du skal for Löjer løbe ned,
og fare da, hvorhen dig lyster.
Jeg tænker, for de mange Aar,
jeg tjente dig, Kong Harald! under
du mig det Syn, og vil stadfæste
min milde Dom.

Harald.

Saa være det!
Han göre skal, hvad han har pralet af.

Palnatoke.

Engang, du var paa Gæsteri
hos mig, Kong Harald! dig til Hæder
jeg tömte Hornet alt for dybt,
og praled da af mine Kunster.
Den ene har jeg maattet vise jer[1],
nu vil I ogsaa se den anden,
og aldrig jeg mit Ord vil rygge. —
Men först I dog en tredje Kunst
skal se: hvordan jeg Sværdet løfter
og Isser kløver. Faa af jer
skal se mig løbe ned ad Kullen.

**(Støttende sig mod Væggen løftede han det dragne Sværd.)**

Nu komme den, som ejer Mod
til mig at tage! Kommer ingen,
da kommer jeg, og tag dig da
i Agt, Kong Harald!

**(Frem traadte Gunnar med draget Sværd og mælte:)**

Bolde Kæmpe!
med Undren har jeg hørt og set
din djærve Tale og din hele Adfærd.
Din Jævning har du ej i Norden; thi
dig Odin gav, hvad han en Mand kan give.

---

[1] hans Skydefærdighed, da han skød Æblet af sin Söns Hoved.

Men har du undsagt lydt paa Ting din Drot,
da i hans Sal du mod ham Sværdet blotter?

Palnatoke.

Ej har jeg det; men hvem er du,
som tör mig saa til Regnskab kalde?

Gunnar.

Jeg er som du en Mand fra Nord,
vist ej saa vældig, gudeyndet,
men dog en Mand, som ræddes ej.
Skal Blodet her i Salen strömme,
da skal det förste være mit,
om ikke dit.

Palnatoke.

Men hvorfor blander
du dig i denne Handel ind?
Med dig jeg intet har at skifte.

Gunnar.

Ej Fjølner eller Klerken jeg
undskylde vil: de usle Trælle,
som dig vil raade Bane, og
som nu ved Sværdesyn staa blege;
jeg byder Kamp for Haralds Skyld,
hvem jeg har meget godt at lönne.
Jeg ej forsvare vil hans Id,
og ej hans Svig mod dig, du gæve!
men, est du Asadyrker ret,
det vel maa falde dig paa Sinde,
at Aser skaane Fenris-Ulv,
dog[1] han vil Sejerfader sluge,
at ej det rene Gudeting
med Blod skal smittes. Her paa Jorden
er Kongehallen lig et Gudeting,
og ve den Haand, som det med Blod besmitter!

---

[1] skönt.

De höje Aser styre vil dit Løb,
hvis Hyndet ej for dig er bredt i Valhal;
men er dit Fald paa strænge Norners Skjold
indpræget, du med Hæder gaar til Valhal.
Hvis derimod du kæmper her i Sal,
du falder her til sidst dog hæderløs.
Fostbroderskab er saare helligt: Odin
bød Vidar rejse sig for Ulvens Fader[1];
men hellig, mer end en Fostbroder, er
en Konge, som man ej har undsagt.

Palnatoke.

Du taler kæmpelig; saa vilde
jeg tænkt og talt, hvis ej jeg var
af Niddinger til Vrede tirret.
Vil Kongen tro mig paa mit Ord,
at jeg ham skal paa Kullen møde
i Morgen Dag, og maa jeg frit
igennem Salen nu udgange,
da skal mit Sværd ej röre nogen her.

Gunnar.

Hvi nøler du med Svar? Kong Harald!
hvad Toke kræver, det er Ret;
og maa den Ret ham ikke undes,
da stiller jeg min Ryg mod hans;
og vaabenstærk den Mand maa sikkert nævnes,
som mægter os at skille ad igen. —
Maa Toke gaa?

Harald.

Jeg det tillader.

---

[1] „Ulvens [Fenres] Fader“ er Loke; da han kom ubuden til Øges Gilde, hvor alle Guderne vare forsamlede, bød Odin sin Sön Vidar at göre Plads for Loke, med hvem han havde blandet Blod (sluttet Fostbroderskab) i Tidernes Morgen.

Gunnar.

Jeg mente nys at have set
alt, hvad jeg kunde se i Danmark.
Ej var det saa; men nu jeg tror for vist
at have set, hvad der kan ses i Norden.

(Skyndelig udginge Palnatoke og Gunnar.)

---

**Kullen.**

(Palnatoke stod færdig til det lange Løb med paabundne Skier. Kongen og hans Hirdmænd, Fjølner og Popo vare der; men ogsaa havde meget Folk sanket sig, at se den underlige Færd.)

Popo.

Du grove Synder! nu, da du skal miste
dit Liv, tilbyder Himlen end
ved mig sin Naade. Lad dig døbe!
Naar Legemet mod haarde Fjæld
da knuses, skal din Sjæl dog frelses.

Palnatoke.

Jeg svær ved Tor og Odin: Klerk!
hvis ej du gaar, jeg fluks skal kløve
dig lige til dit Bæltested,
og Odins Fugl[1] skal flygte fra dit Aadsel,
kun fule Maddiker dit dovne Fedt
skal æde, og dit sorte Jætteblod
skal ligge boblende paa Klippen,
ej suges op af noget Dyr,
men svides hen af Solens Straaler,
og milevidt din raadne Stank
skal brede Skræk og fæle Syger.
Nu! gaar du ej, ved Tor, jeg hugger.

---

[1] Ravnen, der sønderslider Ligene paa Valpladsen.

Saa! gak og trøst Kong Harald! Se,
hvor bleg han staar i Skjoldekredsen!
mit Sværd kan ikke flyve, vær
kun rolig, Harald Dannerkonge!
Men hør mig nu! og hører mig,
I Mænd! — Jeg staar paa Randen
af dybe Svælg, og, Harald! du
mig byder der at finde Døden.
Død er jeg som din Mand, og var
det muligt, end jeg kunde leve,
da blev din Død og Tegnet paa mit Liv[1].

Hist er en Dal paa Sælands Kyster,
der gror nu kun det brune Lyng;
thi den med Blod, uhævnet Blod, er gødet.
Der fordum var en urteprydet Eng,
hvor Aage, Broder til min Fader,
opslog sin[2] Telt i Sommernatten,
og sov saa trygt paa Danmarks Jord.
Han vaagned op ved höje Vaabenbulder;
en Niddingsflok sig havde sneget did,
og myrdet ham, för han var vel opvaagnet.
Man sagde: Vikinger bedrev den Id;
men — hører det, I brave danske Mænd!
det var jer Konge; endnu skinner
den store Guldring paa hans Arm,
som Aage bar paa Jarlemødet.

Den förste Dröm, min Moder drömte,
var den: hun havde sig en Væv,
og som hun Væven slog, en Skyttel[3]
paa Jorden faldt, hun tog den op,
det var et Mandehoved. Harald!

---

[1] da vilde det koste dit Liv. [2] Telt var tidligere Fælleskön. [3] rettere: Rendegarnssten ɔ: en af de Stene, der hænges i den nederste Ende af Rendegarnet i en opretstaaende Væv, for at holde Garnet stramt og glat.

hun tyktes, Hovedet var dit.
Hel sælsomt har det siden Nornen föjet:
jeg blev din Mand og ej din Banemand.
Nu har du løst mig fra min Tro; og mødes
vi mer i dette Liv, da vist
paa en af os skal Aage vorde hævnet.
Nu ved jeg! Harald! du er bleven undsagt.
(Nu hørtes Murren og Ulyd i Flokken.)

Fjølner.

I danske Mænd! vil I vel tro
de Lögne, som han jer fortæller?
Har I nu alt saa hurtig glemt,
at det var ham, som Svend opfostred,
som lærte ham i eders Bo at røve?
Gör Kongen Uret i at fri sig selv
og eder fra en fælles Fjende?
(Vel kunde Sælandsfar og Skaaning mindes, hvorlunde det var saa i Sandhed, at Svend havde hærget deres Odel; thi stilledes Bulderet fluks.)

Palnatoke.

Nu, Harald! glæd dig ved min Død!
men stir ej alt for længe ned mod Søen
med Gammen paa min knuste Krop!
Det kunde ske, at Vagn og Bue
kom sejlende og saa dig staa,
og fik i Sinde, at du skulde ligge
saa blødt som jeg. Tag derfor dig i Agt.

Nu, Odin! nu jeg kommer snart,
i Valhals Sal dig selv at skue,
da ej mig undes mer paa Jord
at fremme din og alle Asers Vælde.
Som du befol, med Sværdeod
jeg mærker mig i baade Hænder[1],

[1] I Snorre Sturlesens Norgeshistorie (Heimskringla) fortælles følgende: Da Odin, der her skildres som en jordisk Konge, mærkede, at Døden nærmede sig, „lod han sig mærke med Spydsod og tilegnede sig alle vaabendøde Mænd.“ Deraf

til Tegn, at det min Attraa var
at falde midt i Sværdelegen.
En værdig Altersten er höjen Klint,
som skygger over Havets Bølger;
her vil jeg ofre mig til dig.
O, maatte Ofret dig behage!
Jeg beder til dig i min sidste Stund,
at du vil give Jomsborgs Kæmper Styrke,
og deres Høvding mandig Kløgt!
End har jeg til dig, höje As! en Bön:
at vred du ej fra Danmark vender Öjet,
skönt Danmark blindt bortvender sit fra dig!

**(Ej var Palnatoke mere til Syne. Harald og hans Hirdmænd ginge skyndelig bort; saa gjorde og mange af Flokken; men nogle stode endda og samtalede om det, som sket var.)**

En af Flokken.

Hvad var det sidste, Palnatoke mælte?
Til Asa-Odin ofred han sig jo!

En anden.

Saa faar dog Odin noget Offer;
nu staar det sig kun slet med ham.

En tredje.

Med os, var det, du vilde sige.
Jeg gyste ret, da Palnatoke bad:
at Odin dog ej vilde os forlade,
skönt blinde vi forlode ham.
Det gaar vist aldrig godt i Danmark.

En fjerde.

Vi saa, hvordan det gik Kong Erik
i Jotland[1], der han bygged Hus

---

kom den Skik, at Kæmper, som ikke faldt i Kamp, „lod sig mærke med Spydsod“, til Tegn paa, at de vilde høre Odin til. Talemaaden havde sikkert den Betydning: „at dræbe sig selv“ og ikke den, som Grundtvig her antager. [1] Jylland; her menes Sønderjylland.

til hviden Krist, og hængte der en Klokke:
den klang saa underlig engang ved Nat;
om Morgenen laa Erik død i Sengen,
og man vil sige, Odin kvalte ham[1].

Den tredje.

Men hvordan er det med de Klokker?
Hvad du fortæller, har jeg ogsaa hørt.
Men har da disse Klokker Mæle?

Den fjerde.

Du ved jo vel, at Dværge bygge
hos Malmen i det dybe Fjæld;
de kristne Mænd forstaa at binde
den Dværg i Malmen, og den Lyd,
som Klokken har, er Dværgens Mæle[2].

En femte.

Men vores Harald har jo ogsaa bygt
et Hus til Krist[3], og lever dog endnu.

Den fjerde.

Ja, ja, hans Time vil nok ogsaa komme;
thi vore Guder straffe haardt og vist.
I ved jo nok, hvordan det gik i Norge
med Hakon Adelsten; han gik og fri
en Stund, men blev til sidst dog rammet;
vel Pilen længe höjt i Luften hang,
som om den vilde först sig ret betænke,
men traf ham og des vissere. Mon ej
den kom fra gamle Odin, mener I[4]?

---

[1] Om dette findes der intet i de historiske Beretninger. [2] Klokkerne vare Hedningerne til stor Forargelse; den förste kristne Kirke fik ikke straks en Klokke; det blev först senere tilladt. [3] Harald skal have ladet bygge Helligtrefoldigheds-Kirken i Roskilde. [4] Harald Haarfagers yngste Sön, Hakon, blev opfostret i England hos Kong Adelsten, hvorfor han kaldes „Adelstensfostre“. Her antog han Kristendommen.

En sjette.

I snakke altid kun om *eders* Guder;
I har jo dog vel ogsaa hørt,
hvordan det nylig gik i Svitjod,
da Bønderne en hellig Mand
fra Saksland vovede at myrde:
hvordan med onde Landfarsot
dem Kristus slog, trods alle Guder,
som vilde hjælpe dem[1]. Jo, I kan tro,
han raader mere end de alle!

Den anden.

*Jeg* tror nu ikkun paa min egen Styrke,
og det er nok den bedste Gud.

Den tredje.

Jeg tænker paa: om Palnatoke
nu ikke døde! *Det* var dog
et Jærtegn, som os kunde lære,
hvad for en Gud der raader mest.

Den anden.

Ja, staa kun du her til i Morgen
og grund paa det! saa skal du se,
at Palnatoke vist vil komme
lyslevende herop igen!
*Jeg* gider ikke set ham mere;
han havde jo to Öjne, som
han vilde sluge Folk; jeg derfor
vil sige dig Farvel og gaa.

(Lidt efter skiltes Flokken, og kun *den tredje* blev i dybe Tanker staaende paa den øde Klint.)

---

Han vandt Norge ved at fordrive sin grusomme ældre Broder Erik Blodøkse, men faldt senere (961) i et Slag mod dennes Sönner, der understøttedes af Harald Blaatand. [1] I Ansgars Levned fortælles, at Hedningerne i Sverige overfaldt en Biskop Gautbert, plyndrede hans Hus, dræbte en Slægtning af ham og jog ham selv ud af Landet. Men alle de, der havde deltaget i denne onde Gerning, bleve straffede af Gud med Død, Sygdom o. lgn.

## Tredje Samtale.

---

### Jomsborg.

Sigurd.
Er du til Sinds at laste Palnatoke?

Sigvald.
Ved alle Aser! det var ej min Agt.
Jeg mente: just fordi han er saa kløgtig,
det og maa kaldes dobbelt underligt,
at fra vor Borg han Kvinden udelukker;
men han er da og alderstegen nu.
**(Bue og Vagn komme farende ind i Salen.)**

Bue.
Er Palnatoke ikke her?

Sigvald.
Hvordan kan du saaledes spörge?
Er I da løbet bort fra ham?
thi han fra jer vist ej er løben.

Bue.
Fodrappe som Strutharalds Sönner
er ikke Vagn og jeg; men selv
du vist ej grumme langt var løben;
thi dyb og tung var vaade Vej.

Sigvald.
Hvor er da Palnatoke bleven af?

Vagn.
Mig tykkes, Sigvald! at din Vaande
for Toke er just ikke stor.

Sigvald.

Jeg er en Mand, og kan ej græde
som Drengen for sin Bedstefa'r.

Vagn.

Jeg var engang en Dreng; da klapped
jeg sagtelig dig under Kind;
hvi græd du da saa røde Taarer?
Dog, nu er ikke Tid at prøve, hvem
af os der næmmest græder; hurtig
maa alle Jomsborgs Snækker ud
i Hav, at søge Palnatoke,
og finde ham, hvis ikke alt
til Havets Bund han er nedsjunken.

Sigvald.

Jeg priser det, at du er djærv
og vil for Toke alting friste;
men Stormen farer over Hav
og blæser haardt mod disse Strande.
Hvor Toke er, det ved vi ej,
skönt nys et Vrag er her inddrevet,
som ligner paa et Haar hans Skib.
Men er til Havets Bund han sjunken,
det nytter ham kun lidt, om vi
vil stunde did, for ham at søge.
Hvert Skib skal göres rede fluks;
og da, saa snart sig Stormen lægger, ile
vi rundt paa Hav, at søge op
vor tabte Høvding.

Vagn.

Snildt du taler.
Ej sandt? det var en herlig Ting,
at være Jomsborgs Høvding, Sigvald!

Bue.

Kom, Vagn! vi er ej bange for

at dyppes af en Bølge. Bedre
det altid er paa Havsens Bund
hos Toke, end som her hos Sigvald.

Sigvald.

Selv har jo Palnatoke sagt:
den Snække, som en Gang er sjunken,
fordi den trodsed Stormens Magt,
den knejser aldrig mer paa Havet,
og bærer aldrig Kæmper mer
i Herrefærd. — Her er jeg Høvding,
til Toke kommer selv, og I
maa lyde mig, ej løse eders Snækker,
för jeg tillader.

Vagn.

Sigvald! hør!
nu ganger jeg og stærken Bue.
Hvis du har Lyst, da stil dig kun
her paa vor Vej! men vredes ikke,
i Fald vi tro, du er en Knold,
og sparke dig lidt haardt til Side!

En Jomsviking.

Vor Høvding, Palnatoke!

Sigvald.

Hvad?
Hvorledes kan det være muligt?
Hvad? løb han alt igen?

Vagn.

Ja, staa kun du! jeg ogsaa løber.
Nu er dit Høvdingskab forbi.

Sigvald.

End var da Timen ikke kommen;
men komme skal og maa den dog engang.

---

Palnatoke. Vagn.

Vagn.

Men sig mig, Toke! er dit Skib
paa Havet brudt? og har du været
i Roskild hos Kong Harald? Alt
mig tykkes underligt, forvirret.

Palnatoke.

Ja, alt er underligt, min Sön!
for os, som ej paa Norners Skjolde
de Runer[1] se, hvorefter Livet sig
maa sno i dunkle, krumme Gange. —
Men, siden höje Guder selv paa Jord
omvandred, ej et större Under
er sket, end nu paa denne Færd.
Et Jærtegn har mig Livet skænket.
Da Stormen mig i mørken Nat
fra eder skilte, blev jeg dreven
paa Havet om, indtil ved Morgengry
jeg öjned Sælands skarpe Odde.
Vort Skib var læk; vi roede saa,
at Blodet sprang af Fingerender;
fra Jotunhejm[2] en Hvirvelvind
da blæste haardt og vælted Skibet;
med stærken Arm jeg kæmped mod
de höje Bølger, naaede Landet,
men fandt ej een af al min Flok.
Jeg kom til Roskild; der man dömte,
til Skæmt for Harald og hans Klerk:
jeg skulde løbe ned ad Kullen.

---

[1] Runerne paa Nornernes Skjold er et billedligt Udtryk for Skæbnens Bestemmelser. [2] Her menes vist „fra Nord", fordi man tænkte sig, at Jotunhejm (Jætternes Verden), ligesom Nivlhjem (Straffestedet) og alt andet ondt laa imod Nord (eller Nordøst).

Vagn.

Og der er du da løben ned?

Palnatoke.

Jeg løben? Spörger du mig ej,
om jeg er løben op ad Kullen?
Imens mit gule Haar blev graat,
jeg var en Mand, og tror at vide,
hvad Manden kan udrette; men
ej det er Mandeværk. Kun Aser
kan løbe ned fra Klippetind;
kun den, som Guderne beskytte,
ej knuses ved at glide ned.
Jeg havde ofret mig til Odin,
og kun i Valhal tænkte jeg
paa höjen Bænk at tömme Hornet;
alt svimled jeg; men Skien brast,
og sagte gled jeg ned mod Havet.

Der kom et Skib med vundne[1] Sejl,
mod Vinden, mod de höje Bølger;
det standsede, man tog mig ind,
og hurtig vendtes atter Stavnen.
Ej spurgte nogen mig om Navn,
og ej jeg vovede at mæle.
Du kender mig: ej var jeg ræd;
men dyb Forundring bandt min Tunge.
Ved Roret stod en Ungersvend[2];
saa mildt henskuede hans Öje,
og mødte det en Bølge, fluks
mig tyktes, at den sank i Havet;
en Olding[3] ved hans Side stod,
ham var det, som mig Haanden rakte,

---

[1] hejste. [2] Njords Sön, den milde Frej, der „løser enhver af Trængsel". [3] Njord, Havets Gud (det vil sige: det roligere Hav langs Kysten). Om ham siges det i et af de gamle Gudekvad, at „han raader for mange Templer og Altre".

da jeg i Skibet sprang; hans Blik
forkyndte mild og hellig Alvor;
som Goderne ved Odins Hof
saa var han klædt, og Offerkniven hang
med gyldent Hjalte ved hans Lænd.
Ret som vi vare nær ved Landet,
han greb min Haand, og længe stirred
han tavs paa Mærket, som jeg skar;
men da til sidst han løfted Røsten,
den klang saa underlig og dyb,
at jeg den aldrig mer kan glemme:
„Du ofred dig til Odin djærv,
og Offeret har ham behaget;
sig Jætter sanke trindt hans Stol,
og det er Tid for ham at kæmpe.“

Vagn.

Men hvem kan det vel have været?

Palnatoke.

Hvem uden ham, den höje Drot,
der styrer Ofringer og Altre,
og ham, som løser hver en Mand,
der tror paa Guderne, af Trængsel!
Kun ringe, Frænde! er din Kløgt,
da ej du kender Valhals Guder.

Vagn.

Men Valhals Guder! er de til?

Palnatoke.

Dig Bue Digre har opfostret,
det kan man høre. Har du da
ej hørt om dem, som bygged Midgaard[1]?

[1] Det var Aserne, som byggede „Midgaard“, den af Menneskene beboede Jord. Den gamle Forestilling var, at Jorden laa midt i Verden, omgiven paa alle Sider af et stort Hav;

Vagn.

Jo, meget jeg om Aserne har hørt;
men tænkte, at det var kun gamle
besynderlige Sagn, som ej
man skulde tro; og Bue Digre
saa tit har sagt, at paa sig selv
han troede kun.

Palnatoke.

Har han da aldrig
dig sagt, han troede dog paa Tor?

Vagn.

Han sagde, at naar al den Styrke,
som spredtes om paa viden Jord,
var sanket i een tapper Kæmpe,
da var han stærk som Styrkens Tor.
Jeg ogsaa tror, at der er noget,
hvorfra vor Styrke rinder ud,
som Bækkene fra Kildevældet;
men for sig selv jo maa hver Bæk
henløbe, aldrig mer den kommer
til Vældet; selv den maa se til
at blive selv et Væld. Saaledes
maa ogsaa Manden stræbe frem;
og jeg har ment, at Styrken vokste,
hver Gang han svang et ærligt Sværd,
ret som med hans den dræbtes kunde
sig sammenblande. Derfor og
jeg altid efter Striden længes,
for dog at ligne Styrkens Tor,
om ej jeg vorde kan hans Lige.

Palnatoke.

Med Kløgt du ved at föje dine Ord;

---

deraf Navnet „Midgaard“ ɔ: den Gaard eller Bolig som er i Midten.

men tror du vel, at Bækken kunde løbe,
hvis den fra Vældet ingen Næring fik?

Vagn.

Derfor den og til sidst maa stilles,
og krybe sagte ned i Jord, —
ret som naar vi bli'r lagt i Höjen.

Palnatoke.

Men ender sig dog i en Mose;
og denne vaade Bavtasten
maa vidne: den ej hel er svunden.
Hvem har fortalt dig, at fordi
den ikke mere løber over Jorden,
den heller ikke under Jord
henløber mod sit gamle Hjem?
Vist Mimers Brønd fra Urdas Kilde
er kommen langt, og længere
end Bækkene fra deres Væld;
og dog de vist vil atter mødes
endnu en Gang, om ikke för,
saa dog, naar Ragnaroke kommer.[1]

Vagn.

Ja, ældre er din Kløgt end min,
og ej jeg ved, hvad sig kan sömme

---

[1] Ifølge den nordiske Gudelære havde Verdenstræet Ygdrasil tre Rødder; under den Rod, som stod over Hrimtursernes Bolig var Mimers (rettere: Mimes) Brønd, under den i Himlen var Urdes Kilde. Mimes Brønd var Billedet paa Kløgt og Mandevid, Urdes Kilde, hvis Vand holdt Ygdrasil frisk og grön, paa Renhed og Hellighed. — Digteren lader altsaa Palnatoke sige, under en billedlig Form, at Menneskets Forstand i Tidernes Løb er bleven besmittet, men at den dog engang skal vinde sin oprindelige Renhed tilbage, nemlig naar efter Ragnerok alt, hvad der havde en ædel og god Spire i sig, skulde opstaa i renset og fornyet Skikkelse. („Ragnaroke" er en urigtig Form).

at svare dig. Jeg maa vel tro,
at Styrken, som fra Tor udrandt,
med hans engang skal atter blandes.
Men Guder, som sig blande ind
i Livet, som for Spyd og Sværde
kun bruge Smilet, lig en Kvinde,
dem tror jeg ikke paa.

Palnatoke.

Du mener da,
at Mennesker blev til, alene
fordi de skulde være til,
og ej for deres Skyld, som lod dem blive;
thi ellers maa de höje Guder vel
og styre Livet, saa det Maalet rækker.
Du vil, at ikkun idel Mandighed
skal sig i Guder aabenbare.
Er Kvinden da ej til, ej bleven til?
Er hendes Hjerte og de fine Lemmer
vel dannet af det samme Malm
som Sværd og Skjold?

Vagn.

Paa Kvinden aldrig
jeg just har tænkt; men tror du da,
at hun blev til paa anden Maade
end Manden?

Palnatoke.

Jeg just ikke tror,
at hun blev til paa anden Maade,
men vel, at anderledes blev
hos hende alting sammenblandet.
Jeg til det dobbelte i Livet
dig ikkun vilde vise hen,
saa at du skönned, i dets Udspring
og maatte være Dobbelthed;
og har du hørt de gamle Sagn

om Gudedaad og Tidens dunkle Fødsel,
du der vel og den samme fandt.[1]

Vagn.

Man sagde mig: at Odin, Ve og Vile[2]
har Menneskene skabt.

Palnatoke.

Ja, vel jeg ved,
den blinde Tid har Guders Tal forøget,
og ængstlig ledt om ny, som om
de gamle nu var alt for svage,
og som i fler man mere kunde se;
fast intet Sagn og intet Kvad
forplantes længer i sin Renhed.
Men, ser du dette gamle Skjold?
Det gik i Arv hos mine Fædre,
og faste paa dets Hvælving staa
usvigelige Runestave.
Du kender Navnet; det er Vøluspaa[3],
og naar de underlige Tegn du næmmer,
da skal du læse, og som jeg
for höje Guder dybt dig böje.
Saa kvæder Vola om vort Ophav:

---

[1] Ifølge den nordiske Gudelære opstod det förste Emne til Verden saaledes: Der var et stort tomt Rum, Ginnungegab; i den nordlige Side af det var der en Taageverden, i den sydlige en Ildverden; Gnister fra denne mødtes med Rimen og Taagen fra Nord, og deraf opstod en Jætte, Yme, fra hvem alle Jætter stamme; Aserne dræbte ham, og dannede af ham Verden. Saaledes møde vi den afgörende Dobbelthed lige fra Begyndelsen. [2] En af de forskellige Gudetreheder, som nævnes i den nordiske Gudelære; ved Menneskets Skabelse nævnes i „Völvens Spaadom": Odin, Høne og Loder. [3] det samme der S. 29 er omtalt som „Volas Kvad". Det er en digterisk Frihed, naar Grundtvig lader noget af det være indristet med Runer paa et Skjold.

Aserne tvende,
Kraftig og Kærlig,
ginge til Hjemmet;
funde paa Landet
mægtende lidet
Askur og Embla;
Aand de ej havde
Skönhed og Mæle,
Farve de mangled.[1]

Alt, hvad de mangled, gav dem Gudeparret,
og du vel nu begriber lettelig,
at alt maa være Dobbelthed i Livet.

Vagn.

Jeg halv forstaar dig; men mig tykkes,
at ret som Guderne var to,
saa bleve Mand og Kvinde tvende:
den ene svag, den anden stærk;
og Manden ene efter Styrke
maa stunde; men du sagde jo,
de havde eet og samme Udspring.

Palnatoke.

Det sagde jeg, og siger end.
Men sig mig! mener du, at Træet
er ypperst, naar om Vinters Tid
det staar i mørke, kolde Styrke,
hvad heller, naar det, klædt og grönt,
i al sin Kraft med Blomsten pranger?

---

[1] En noget fri Gengivelse af to Vers i det nysnævnte Kvad. I det tales der om „tre kraftige og kærlige Aser“ (Odin, Høne og Loder), som fandt „Ask (ikke: Askur) og Embla, lidet mægtende, skæbneløse“, og skabte af dem den förste Mand og den förste Kvinde. Grundtvig gör de 3 Guder til 2 og de to Tillægsord til Navneord, for derigennem at forklare Dobbeltheden i Menneskelivet: Mand og Kvinde, som Billeder paa Kraft og Kærlighed.

Er Blommen vænest, naar dens Top
nedluder, eller naar den løfter
sit lille, fagre Hoved kæk?

Vagn.

Kun liden maa min Kløgt dig tykkes,
hvis du kan tvivle om mit Svar.

Palnatoke.

Kan du da tvivle om, at Manden
er ypperst, naar sig Kraften blander
med Mildhed; og at Kvinden da
er fagrest, naar hun stundom glemmer
sin Svaghed, klæder sig i Staal
og holder Skjoldet for sin Bejler?
Kan du nu se, at Frej, som Tor,
at Vaner maa, som Aser, dyrkes?

Dog, ej om Guder og om Askurs Æt
jeg nu dig mægter alt at sige;
men har du Lyst, da skal vi tit,
naar Skjoldet hænger under Loft,
samtale om det underlige
i Livet og dets Fødsel.

Vagn.

Aldrig har
jeg saadan Tale hørt; og ofte
om Vinters Tid begærlig skal
jeg lyde paa de gamle Frasagn,
og paa den Kløgt, hvormed du dem udlægger;
thi noget rörer sig i mig,
det er, som Öjet sig oplukked;
forhen jeg styrted vild i Kamp,
men snart jeg venter nu at skue,
hvorfor jeg kæmper.

Palnatoke.

Ja, det skal
du klarlig skue. — Derfor, Odin!
det var, du frelste mig fra Død:
at Asers Magt jeg skulde styrke!
Sig Jætter sanke trindt din Stol,
og det er Tid for dig at kæmpe.
Ja det er Tid. Med Sværd og Tunge,
til Sværdet brister i min Haand,
og Tungen lammes, skal jeg kæmpe.

Vagn.

Og Harald Blaatand være skal
den förste Nidding, som du fælder.

Palnatoke.

Jeg svor ham Døden, svor med den
at hævne mig og mine Frænder;
men jeg er nu ej længere min egen,
jeg er kun Gudernes, og ene dem
jeg hævne vil paa Lejrekongen.
Jeg drog til Danmark med den Hug
at ville vorde Danmarks Høvding;
ej tækkedes det höje Aser; thi
jeg ellers ej skibbruden, ene,
var kastet op paa Sælands Kyst;
en Skjoldung kun maa Kongestolen klæde,
og Svend kan ikke være død.
Jeg derfor brat vil give mig i Hav,
at søge ham; og da, Kong Harald! —

En Jomsviking.

En Vikingssnække stævner hid.

Palnatoke.

Ved du da ej, hvem Snækken raader?

Jomsvikingen.

Han nævner sig Svend Æsusön[1].

Palnatoke.

Saa lad ham løbe ind i Havnen,
og før ham til mig fluks!
(til Vagn)
Gak, Frænde! jeg vil være ene
med Svend.

Saa er din Time nu
da kommen, Harald! Saare længe
du bejled til din Undergang,
og du er bleven graa som Nidding.
I Guder! vilde Svend kun nu
med Stadighed og Renhed eder dyrke!
da skulde Danmark til sin gamle Pris
sig atter løfte, Folket atter knæle
i Lund med klar og hellig Sans.
Men ak! jeg frygter, Haralds Vaklen
genfødtes i hans Sön; og Svend
er Æsas Sön: det var kun sjælden,
en ædel Konge sprang af Trælleæt.

Svend.

Her, Fosterfader! ser du mig
landflygtig, ringe og elendig;
een Snække er mit alt, med den jeg hid
er kommen, for hos dig at raadne.

Palnatoke.

Saa taler Lejrekongens Sön!

---

[1] Ifølge Islændernes Beretning var Svend Tveskæg en uægte Sön af Harald Blaatand og en fattig Bondes Datter, Æsa, sædvanlig kaldet Söm-Æsa paa Grund af hendes Færdighed i Syning. „Æsu“ er den gamle Ejeform Ental af „Æsa“.

Svend.

Saa taler Trællekvindens Sön,
forskudt af Fader og af Lykke.

Palnatoke.

Hvad Manden vil, kan Mænd og Guder
forhindre, standse, det er sandt;
men Manden ej kan holde op at ville.

Svend.

Naar först du har min Trængsels Saga hørt,
da maa du dömme.

Hist ved Helgenæs[1]
jeg løftede mod Harald Sværdet;
men Sværdet sloges af min Haand,
jeg maatte fly. Jeg kom til Olaf[2]
i Venden; han var mørk og kold,
og bød mig bukke for min Fader,
i Steden for at trodse ham.
Jeg kom til England: som en Spejder
jeg grebes der, og med Fóragt
man netop Livet til mig slængte.
Forvildet vankede jeg om,
som Trællen, der løb fra sin Herre;
imellem Skotlands Bjærge först
jeg standsed, og der fandt jeg Medynk.[3]

Palnatoke.

O! det er haardt, at Danmarks Kongesön
hos Odins og hos Danmarks Fjender
skal søge Hjælp og finde Medynk!

---

[1] i Jylland; andre Beretninger henlægge Kampen til Isefjorden eller Bornholm. [2] Olaf Trygvesen, der ifølge gamle Sagn skal have flakket meget om, inden han blev Norges Konge, og ogsaa en Tid have opholdt sig i Venden. [3] Disse Begivenheder henlægges ellers til Tiden efter Svends Tronbestigelse.

Det skulde undre mig, om ej
man krævede, som Lön for Ynken,
du skulde blive Kristen, Svend!

Svend.

Jeg hørte, hvordan Barder kvad
om Fingals Sejer over Odin;[1]
jeg tænkte paa min Faders Sejer,
og Troen sank paa Asers Magt.
Jeg hørte Klerke love Krist
og sjunge om, hvordan han hjælper
enhver af Nød, som tjener ham;
og Skottekongen bød mig Skibe
og Mænd til Strid mod Danmarks Drot,
naar kun jeg vilde Kristen vorde.
Primsigne[2] lod jeg mig, og med en Flok
af Snækker jeg fra Skotland styred.

Palnatoke.

Du troede mer den blinde Ossian[3],
end vore Skjalde med det klare Öje;
du mente, Skottekongens Mænd
og Skibe kunde Odin trodse,
som Fingal. Hvor er Flokken nu?

Svend.

I trende Dage rased Nordenvinden,
og kun det ene Skib jeg har igen.

---

[1] Skotland var den Gang — som det til Dels er endnu — beboet af den keltiske Race, der kaldte sine Skjalde Barder. Fingal er i gamle Bardesange Navnet paa en berömt keltisk Konge. Han skal have gjort Krigstog til Skandinavien. [2] Nordiske Hedninger, der følte sig tiltalte af Kristendommen, men dog ikke vilde lade sig døbe, lod sig ofte primsigne ɔ: de afsvor de gamle Guder og bleve mærkede med Korsets Tegn, som et forberedende Skridt til at træde over til Kristendommen. [3] nævnes som en berömt keltisk Barde i Oldtiden, Sön af den nysnævnte Fingal. Han skal have været blind ligesom den græske Oldtids bekendte Digter Homer.

Palnatoke.

I Nordenvinden mæled Nordens Guder,
og dine Kristne søgte Havets Bund,
fordi de ikke kunde taale
at høre paa det stærke Maal.
Det var jo, hvad du maatte vente.

Svend.

Saa tror du da, det var en Straf
fra Aserne? Ej kan jeg nægte,
at Stormen tyktes mig saa haard
og hul, som vrede Guders Mæle.

Palnatoke.

Og dog endnu du trodser Asers Magt?

Svend.

Ja, kan det hjælpe, atter dem at dyrke?

Palnatoke.

Mon det kan hjælpe, at du tror,
den Sol er til, som pryder Himlen?

Svend.

Hvad der er til, maa jeg jo tro, er til.

Palnatoke.

Er Aserne da ikke til?
Men om du nægted nu, at Solen
var til, og sagde, at det var
en anden Ting, som lyste og som varmed, —
var det ej Ret, om Solen skjulte sig
for dig, saa at du kunde faa at vide,
hvordan det var, i Fald den ikke var,
hvordan det andet kunde lyse?
Og turde du da vente Dag,
för du dig böjede i Natten

med Anger og bekendte lydt,
at ingen Straale er som Solens?

Svend.

Vel tykkes mig, at du har Ret;
men, naar igen jeg Aser dyrker,
da vredes vist de Kristnes Gud;
og han er haard, naar han vil straffe.

Palnatoke.

O, skam dig, Svend! jeg fostred dig,
og tænkte ej, din Moders Hjerte
var krøbet ind i dig. At Haralds Blod
var blandet tykt med Jætteedder,
det vidste jeg, men tænkte dog,
at Skjoldungblodet kunde renses.
Du ræddes for de Kristnes Gud,
fordi du tror, at han har Styrke!
Men har da Aser ingen? Mener du,
at Ymers Pande ej var haard at bryde?

O, rejs dig, Svend! og bliv en Mand!
og tro paa Guderne! da mine Snækker
skal bære dig til Danmarks Kyst,
og dette Skjold skal værge dig i Kampen,
og denne gamle, dog ej svage Haand
skal løfte dig paa Kongestolen.

Svend.

Ja, Toke! ja, jeg skammer mig,
af Mod og Anger Kinden blusser.
Med Hug og Mund jeg hylder Asers Magt,
og i dit Fjed jeg djærvt for dem skal kæmpe:
for dem, for dig og for mig selv,
og vorde Skjoldungnavnet værdig.

Palnatoke.

Nu kender jeg min Fostersön igen.

Naar det kun ej er Spaanens falske Lue,
som blusser vel i Luft en föje Stund,
men uden Næring brat igen udslukkes!

---

## Fjerde Samtale.

(Haralds Skibe laa udi Limfjord; selv var han stegen paa Land med Fjølner, og som de ginge langs Bredden, samtalede de.)

Fjølner.

Ej maa du vredes, Herre Konge!
fordi jeg spörger dig saa frit:
hvad vil du med de mange Snækker?

Harald.

Hvad jeg vil? Nej, du skulde spörge,
hvad Stormen vil, at jeg skal göre
her, hvor jeg aldrig gider kommet,
ret fra den Stund, du husker nok,
den Juleaften.[1]

Fjølner.

Ikke saa jeg mente;
men, hvi du nu i Alderdom
vil give dig paa Vikingstoge:

---

[1] Harald blev misundelig paa sin ældre Broder Knud Daneast, fordi han syntes, at deres Fader, Gorm hin Gamle, foretrak ham; derfor overfaldt, ifølge Islændernes Beretning, Harald sin Broder en Juleaften ved Limfjorden, og i den Kamp faldt Knud.

hvi ej du tøver hjemme nu
i Ro, — derom jeg vilde spörge.

Harald.

Og du jo svaret har dig selv.
Du vil, at jeg skal tøve hjemme
i Ro. — Ja, naar jeg havde Ro.

Fjølner.

Nu er jo Palnatoke tæmmet,
og Svend er sikkert ogsaa død.

Harald.

Maaske. Det var vel og det bedste.
Men har du glemt det gamle Sagn
om Randver, der han skulde hænges:
hvordan han plukkede en Høg
og sendte Høgen til sin Fader,
og Jormunrek paa Høgen saa saa længe,
til han forstod med tung og bitter Sorg,
at han var sönneløs.[1] Mig ogsaa tykkes,
det er hel underligt at dø
og ingen Sön at efterlade.

Fødtes end Sönnen
sildig, dog bedre
er det, end ingen
Arving at eje.
Sjælden staa tætte
Bavtastene[2],

---

[1] Randver, en Sön af den gamle Konge Jormunrek, skulde bejle for sin Fader til Svanhilde, en Datter af den berömte Sigurd Faafnesbane. Det blev sagt til Jormunrek, at Randver selv tænkte paa at beholde Svanhilde; saa befalede han, at Sönnen skulde hænges. Da denne stod under Galgen, tog han sin Høg, plukkede Fjerene af den, og bad om, at den maatte blive sendt til hans Fader. [2] Mindestene over afdøde. Ordets oprindelige Betydning er vist „tilhugne Sten“.

rejse ej Sönner
dem efter Fædre.[1]

Er saa ej sagt i Havamaal?

Fjølner.

Hvorledes er det med dig? Herre Konge!
Saaledes talte du jo aldrig för.
Jeg tror, at du har Sot.

Harald.

Ja, Helsot[2].
Jeg og har levet mange, mange Aar.
Hvor længe er det nu vel siden
den Juleaften?

Fjølner.

Ogsaa jeg
er siden den Tid vorden gammel.
Men, gaa vi ikke alt for langt
fra Skibene? Du kunde trættes.

Harald.

Ja, jeg er allerede træt
af denne Gang, som af den anden.
Hist er en Sten, en mægtig Sten;
der kan vi sætte os og hvile
og tale om den forbigangne Tid.

Fjølner.

Nej, Konge! Sædet er for haardt
til dine gamle, møde[3] Lemmer;

---

[1] Et Vers af Hávamál (ɔ: Den höjes [Odins] Taler), et Kvad der findes i „Den ældre Edda“ (jfr. S. 28 Anm. 3); det indeholder en Samling Lærdomme og Forskrifter vedrörende Religionen, Sædelæren m. m. [2] En Sygdom der fører til Døden. [3] en unöjagtig Form for „mødige“.

vi snart kan naa igen dit Skib,
der kan du dig langt bedre hvile.

Harald.

Vist ikke, Fjølner! Hvilken Sten!
Hvad om vi kunde faa en saadan
paa vore Höje! Vil du tro,
den kunde skygge over bægge;
og naar de lange Tider led,
man skulde dog i Danmark mindes,
hvem der fik slig en Bavtasten.

Fjølner.

Din Tale er hel underlig, min Konge!
Hist er en anden Sten, og den
er ej saa höj, saa ubekvem til Sæde.

Harald.

Jeg tror, du ræddes for den Sten;
kan du nu ikke klavre længer?
End kan jeg mindes, da du sprang
med mig fra Skib til Skib i Fjorden,
og saa fra Skib paa Land. Kom nu!
saa vil vi se, hvem af os bægge
der först kan klavre op.

Fjølner.

Nej, nej!
jeg kan ej klavre, du og næppe.
Kom med til denne lille Sten!
der kan vi sidde ret i Mag.

Harald.

Du glemmer nok, at jeg er Konge,
og hvad jeg vil, det vil jeg; kom!
og du skal se, at jeg kan klavre.
Kan du ej vinde op, saa tøv
kun nedenfor! du est jo' ogsaa
af Trælleæt.

**(Længe varede det, og stor var Möjen, för Harald mægtede at komme op paa Stenen. Der sad han tiende en Stund og skuede trindt sig.)**

Besynderligt!
Var det ej hist ved hine Træer,
at Knud sprang op? Og denne Sten!
Hvad! Hu! hvor blev du? Fjølner! kom dog
og se! Er Mosset ikke rødt
paa denne Side?

Fjølner.

Nej, mig tykkes,
at det er gult, en Smule brunt.

Harald.

En Smule! Ja, han havde ogsaa
alt den Gang mistet meget Blod;
det var jo kun de sidste Draaber,
som dryppede paa denne Sten;
og det var allerede meget,
at Mosset blev en Smule brunt;
men det gör sagtens Broderblodet.

Brødre skulle
Slægtskab bryde,
hinanden dræbe,
Frænder svige,
næste Frænder.
Sværdtid, Skjoldtid,
Vindtid, Ulvtid,
för Ragnaroke! [1]

Kan du ej mindes, Fjølner! disse Ord?
Saa mælte Knud i Dødens Vaande.
Det var mig tit, som nogen raabte

---

[1] Et Vers af „Völvens Spaadom“ om de haarde Tider, der skulle gaa forud for Verdens Undergang.

6*

dem i mit Øre; aldrig dog
saa höjt, saa frygtelig de løde,
som nu i denne fæle Stund. —
Er det vel Stormen, som i Skoven hviner,
hvad heller mæler denne Sten?

Fjølner.

Du sagde nys, jeg var af Trælleæt;
du ser dog ej, at mine Lemmer ryste.
Men vel det undrer mig, at du,
en Kristen, gruer ved at tænke
paa hedensk Kvad: paa noget, som
en Hedning kvad, for dig at skrække.
Hvad har du gjort? Det samme jo,
som dine gamle, priste Frænder,
som Regner Lodbrog selv: en Mø
du saa, som du fik Lyst at eje;
og Ormen, som sig trindt om Buret vandt,
ham stak du, og gik ind og favned Møen[1].
Fordi den Mø ej Tora hed, men Danmark,
fordi den Orm hed Knud, hvad skader det?

Harald.

Men Regner, han, som Ormen stak,
han blev og stungen død af Orme[2];
det har du glemt.

Fjølner.

Ja, det er vist,
at jeg har meget glemt, som du end mindes;
og aldrig har jeg hørt endog en Hedning
at tyde saa paa sig de gamle Eventyr.

---

[1] En Jarl Herrød i Gøtland (i Sverige) havde en Datter Tora; rundt om hendes Jomfrubur laa der en vældig Lindorm (Drage), og Herrød havde gjort det Løfte, at kun den skulde ægte Datteren, som kunde dræbe Lindormen. Denne Bedrift blev, ifølge nordiske Sagn, udført af Regner Lodbrog.
[2] Jfr. S. 26, Anm. 2.

Hvad vilde vel din fromme Moder sige,
hvis hun dig hørte kvæde gammelt Digt
med samme Fynd, som Klerke synge Tider[1]?

Harald.

Min Moder! Ja, jeg skylder hende meget.

(Kongen hensank i dyb Grublen; men ikke ejede Sjælen Styrke til at overvinde de forstyrrende Tanker, og maatte derfor tjene dem.)

Nu lystig, Fjølner! spring til Skibs!
og hent mig alle mine Mænd
med Tove og med Løftestænger!
og jag saa nogle ud i Landet trindt,
og lad dem drive mine Bønder hid,
med Stænger og med Reb og Øksne!
thi her er Arbejd for dem alle.
Nu er jeg een Gang bleven glad igen.

Fjølner.

Min Konge!

Harald.

Ja, din Konge er jeg;
men derfor skal du ogsaa løbe,
alt hvad du kan; thi du kan tro,
at her er ingen Tid at spilde.
De døde er just ej at spøge med,
og hvad man lover dem, det maa man holde.
Nu! hvorfor nøler du! kun rask!

Fjølner.

Jeg ræddes for dig, Herre Konge!
du ser saa vildt.

Harald.

Nej, hør til ham!
fordi man stundom er lidt lystig. —

[1] De Bönner, som i den katolske Kirke fremsiges til bestemte „Tider“ paa Dagen.

Hvad havde jeg for alt, hvad jeg har gjort,
hvad var der ved at være Konge,
naar jeg, som du, var aldrig glad!
Nu ingen Snak! men løb!

Fjølner.

Jeg maa
vel gange, naar du saa befaler;
men saa er du jo ene her.

Harald.

Jeg ene? Du kan aldrig huske,
at jeg er Konge. Alle Ting,
det døde som det levende, maa snakke
med mig, saa snart jeg ikkun vil.
Nu skal du bare høre:
hvorfor er du saa brun, du Mos?
Har du vel Lyst at blive flyttet,
du store Sten! til Jelling-Höj?

(**Harald lagde Øret til Stenen; men Fjølner gik.**)

Ja, rigtig! ja, det vidste jeg
da nok: hvorfor du Lød har skiftet.
Men vil du flyttes? nu, saa svar!
jeg tror, at ogsaa du har Nykker
og stoler paa, jeg ej er ung.
Men jeg skal vise dig, at Konger
bli'r aldrig gamle, aldrig svage,
saa længe der er noget ungt;
og om jeg saa dig overalt
skal male med den samme Lød
som dette Mos, saa skal du flyttes.

---

(En mægtig Flok slæbede paa den tunge Sten, og til den nære Lund var den nu henvæltet. Harald og Fjølner stode bag ved Flokken.)

Harald.

Det gaar jo herlig, hopsa! hopsasa!
der kan du se, at det gaar an;
men den er tung, det kan jeg mærke.
Min Moder kommer til at vænne
sig til et stakket Aandedræt;
men hun gad ogsaa gerne sukke,
imens hun leved, og hun alt
vel nu er vant til lidt at knuges.

(Frem gik Odinkar. Med Undren saa han Folkets Færd, og med Skræk hørte han Kongens Tale.)

Odinkar.

Dig hjælpe Krist af Nød! min Konge!

Harald.

O! jeg har ingen Nød. Se der!
jeg har den Hjælp, som jeg behøver.
Hvem er du ellers? Jeg er Harald,
de Danskes Konge, som du ser.

Odinkar.

Jeg er kun Kristi ringe Tjener,
men bytted ej med dig; jeg har,
hvad du maa savne: Ro i Sind.

Fjølner.

Hold Mund, du dumme Klerk!

Harald.

O, lad ham snakke! det er Löjer
at se, hvordan han skaber sig.
Din Stakkel! er det længe siden,
saa rent du tabte din Forstand?
Du har den allerværste Galskab:
du tænker, du kan finde Ro.

Se paa den store Sten der henne!
den mente og, den vilde staa i Ro;
men ser du nu, hvordan jeg triller
den som et Hjul!

Odinkar.

Jeg ser det; men
det Hjul har Mandeben til Aksel,
og bliver smurt med Mandesved
og Mandeblod; det maa vel trille.

Harald.

Ja, deri har du Ret: det hjælper,
at den blev smurt med Mandeblod.
Men derfor skal den ogsaa trille;
thi alt, hvad der er smurt med Blod,
maa aldrig stilles, aldrig stedes.
Det kan du ogsaa se paa mig:
jeg er nu gammel, grumme gammel;
men jeg kan aldrig have Ro.

Odinkar
(sagte).

O Gud! saa mærkede du Kain,
saa dreves om den förste Brodermorder.
(höjt)
Men sig mig, Konge! hvor skal Stenen hen?

Harald.

Det skal jeg saamænd sige dig:
du ved, min Moder hun hed Tyra,
min Broder hed Knud Daneast;
thi Danske godt ham kunde lide.
Min Moder holdt dog mest af mig;
thi naar hun sang, saa sad jeg stille
og lærte noget udenad
af det, hun sang; og naar hun spurgte,
om ligesaa jeg vilde sjunge

og være Kristen, dersom jeg blev Konge,
saa svared jeg bestandig: ja;
fordi mig tyktes, det var herligt
at være Konge, — som det ogsaa er.
Jeg hørte tit, hvordan min Moder sukked,
naar nogen nævned Knud, og tit
hun sagde til mig: hvis han lever,
saa bli'r du aldrig Konge, han,
den Hedning, bliver det. Da tænkte
jeg mange Gange paa, om og
det just var sagt, han skulde leve;
en Klerk fortalte mig, det var
en hellig Idræt, ham at dræbe;
jeg dræbte ham; min Fader Gorm,
han døde fluks af Sorg og Harme;
saa blev jeg Konge.

Odinkar.

Dyrt var Købet.

Harald.

Hvordan? Var det saa dyrt? Du er
jo ogsaa Kristen, og min Popo
har sagt, at Kristendommens Urt
des bedre gror, jo mere Hedningblod
den gødes med. Og Knud var Hedning
og kom til Helved. Men til Himmerig
skal jeg, fordi jeg fik ham fældet.
Men, ved du hvad? Det er dog tit,
jeg tror, at baade du og Popo
og Tyra löj og narrede mig kun.
Mig tykkes da, at jeg er Høder,
som myrdede sin Broder Balder,
den elskede, — og, Fjølner! du,
du er da Loke: du mig raadte
at overfalde Knud om Natten
med mange flere Folk. Naar mig
man smider i det sorte Helhejm,

saa skal du bindes her paa Stenen
med Palnatokes Tarme[1]. — Stenen? ja,
den triller herlig, hopsa! hopsasa!

Odinkar
(sagte).

O, ve det arme Mandebryst,
hvori med Himlen Helved strides!
men dobbelt ve det Helvedbryst,
hvor Satan uden Strid regerer!

Harald.

Men ser du nu: den Sten skal staa
paa Tyras Grav; thi jeg vil glæde
min Moder med en værdig Bavtasten.
Den har kun een, een lille Rune,
men den er ristet med mit Sværd,
som dyppedes i Hedningblodet. —
Naar Gorm kun ikke bliver vred!
Men, det er sandt, — o, det var herligt!
da Knud han skulde til at dø,
da sagde han, jeg skulde myrdes
paa ligedan en Sten. Ifald
jeg nu blev myrdet af en Hedning,
saa kunde Gorm jo faa en Sten,
som ogsaa var ham kær. Ej sandt?
det kunde jo gaa lige op.

Nej, vil du se, der sprang jo Rebet,
og hele Flokken drat omkuld!
Den vil nok ikke trille længer.

(Dybt bevæget gik Odinkar bort, og mælte, som han gik:)

---

[1] Det var Loke, som gav den blinde Hød (Høder) det skæbnesvangre Spyd Misteltenen, og viste ham, hvorledes han skulde sigte for at træffe Balder. Til Straf herfor bandt Aserne ham med hans Broder Narves Tarme over tre Stene. — Palnatoke var, som tidligere bemærket, en Brodersön af Fjølner.

O, ve de arme, som opsluges maa
af dybe Kløft imellem Krist og Odin!
(En gammel Mand kom hastelig gangende og søgte lige paa Kongen.)

Harald.

Du gamle Graaskæg! har du set
et större Hjul end det at trille?

Den gamle.

Hvad kan ej trille, naar der kun
er nok om Værket! — Vil du sige
mig, Konge! hvad dig tykkes störst:
den store Sten, hvad heller Landet,
den væltes paa? Thi jeg har set,
at hele Dannemark kan trille.

Harald.

Du er da ogsaa gal. I Dag
har alle, tror jeg, tabt Forstanden.

Den gamle.

Hvis du har og Forstanden tabt,
da har i Dag du meget mistet;
thi aarle, ret som Sol gik op,
paa Viborg Ting du Danmark misted:
din Sön er kommen her i Fjord
med Palnatoke.

Harald.

Hvad? med Palnatoke?
Har Svend da rigtig sanket op
de døde Ben og sat dem sammen?
Dog, det er sandt, din Stakkel! du er gal.

Fjølner.

Det er dog vel kun Lögn, du gamle!
at Palnatoke skulde leve end?

Den gamle.

Du kan jo faa det selv at se; thi længe
det varer ej, för han er her;
og der var mange Mænd paa Tinget,
som vilde med herhen, at se,
om I nu og var blevet færdig
med jeres Steñ. De mente, at,
da nu saa meget skulde flyttes,
saa var det bedst at flytte alt.

**(Harald vendte sig, i Tanke, at Odinkar stod der end, og mælte:)**

Den Sten kan vist ej heller trille,
undtagen den bli'r smurt med Blod.

**(Hurtig sankedes Flokken og slog en Kreds om Kongen og Fjølner; men den gamle gik hastelig ind i Skoven.)**

Fjølner.

I tapre Jotlands Mænd! Jer Konge . . .

Harald.

Hold Mund! Jeg kan jo snakke selv. —
I ved, jeg har en Sön; jeg avled
ham just engang, da jeg var gal;
og derfor er han vred, og kommer
her, for at slaa mig selv ihjel.
Nu er jeg klog, og har i Sinde,
den Ting skal göres om igen:
han er kun vred, fordi han lever,
derfor vil jeg ham slaa ihjel;
saa tænker jeg, han bli'r fornöjet.

Jeg ser, den Sten vil ikke bort
fra Fjorden; en tre, fire Stykker
af jer kan nu gaa hen igen,
og bære den paa jeres Skuldre
til Fjorden; og saa snart som Svend
da kommer, skal I straks den smide
i Panden paa ham. I kan tro,
at han vil føle, hvor den rammer;

saa dumper han med den til Bunds,
og I skal se, hvor det vil boble.

Nu! skynd jer! hvorfor nøle I?
I mene, det er Synd for Stenen:
den kan vi trække op igen.
Nu! vil I ikke? ja, saa kan jeg selv.

Fjølner.

Der ganger Harald, eders gamle Konge,
hans Fødder vakle, skaldet er hans Isse.
Da I opvokste, graanede hans Haar;
men Himlen gav ham dette lange Liv,
paa det at eders Sönner skulde skue
i ham hans Moder, Tyra Danebod:
hun, som bespiste eders Oldefædre,
og redded dem fra Sultens tunge Død,
som Heder rydded, og som Landet bygged,
som rejste Danevirke op med Kraft
til Jotlands Værn, som ikke end i Døden
fra eder og fra Jotland vilde skilles.

Kong Harald kaldte jer; end för sin Død
paa Tyras Höj en Sten han vilde rejse,
som gennem Aldre kunde vidne om,
hvor elsket Tyra var, hvad Jotland mægted.
I knurred over store, tunge Værk,
og ej det undred mig: I aldrig Tyra
har set; I saa ej, hvad hun led
for eders gamle Oldefædres Skyld.
Men, medens Harald ægger jer til Vrede,
fordi han er en alt for kærlig Sön,
da kommer Svend, hans egen Sön, med Vaaben
og med en Vikingsflok, at dræbe ham
og hærge Landet, som hans Sæd mon være.
Der Harald spurgte denne onde Færd,
af Sorg, I hørte det, sit Vid han tabte.

Jeg fulgte ham i trende Snese Aar,
min gamle Fod mig knap vil bære længer,
og Haanden ryster; men endnu en Gang
til Hævn for Harald skal jeg Sværdet løfte.
Vil I gaa med til Strid for Tyras Sön?
Hvad heller vil I Oldingen forsage,
og hylde Æsas, Trællekvindens Sön?

Flokken

(med Bulder og Gny).

Til Strid, til Hævn for Tyras Sön!

---

(Mørk var Natten. Harald og Fjølner ginge frem med en Flok Hirdmænd og vare komne i Lunden, nær som hin store Sten laa omvæltet.)

Harald.

Hvor er vi? Er her ingen Stub
og ingen Sten, hvor jeg kan hvile?

Fjølner.

Men, Herre Konge! hvorfor vilde du
ej blive paa dit Skib og hvile?

Harald.

Jeg kunde ej: det stærke Vaabengny
blev ved at dundre for mit Øre.
Jeg ved ej selv, hvordan det er:
mig tykkes, jeg var glad i Morges;
nu er jeg saa bedrøvet og beklemt.

Fjølner.

Det maa du ikke være, Herre Konge!
alt kan jo blive godt endnu.
Vi sejrede, og Svend kan ikke flygte,
i Morgen er han i din Vold.

Harald.

Og er det derfor godt? Ham kan jeg dræbe,
men ikke Angsten i mig selv.

Nogle af Flokken.

Her er en Sten.

Harald.

O, lad mig komme
derhen! — Saa! det var godt. — Men, hu!
hvor det er mørkt og sort og skummelt!
Kan I ej tænde os et Baal,
som dog kan lyse lidt i Natten?

**(Ild blev gjort, og hurtig blussede de törre Grene. Hirdmændene lejrede sig trindt Baalet; men Fjølner stod mørk, grublende ved Kongens Side og lænede sig mod Stenen.)**

Hvad skal jeg göre? Fjølner! skal jeg ej
i Morgen mig med Svend forlige?
Jeg dør dog snart, og kan ej længer selv
regere.

Fjølner.

Skal da Palnatoke leve?

Harald.

Ja, Palnatoke! hvem kan dræbe ham,
som kunde løbe ned ad Kullen
og leve dog? Endnu har Odin Magt,
da sine Venner han formaar at frelse.
O, vidste du, hvor mat og syg jeg er!
Paa Strid og Had jeg ikke mer kan tænke.
I Hjertet faar jeg aldrig mere Ro;
men uden for mig vilde jeg saa gerne
dog have Fred; maaske jeg kunde da
lidt mere rolig lægge mig i Höj;
thi du kan tro, min Tid er snarlig omme.

Fjølner.

Du skulde sove, det vil styrke dig;
det andet skal nok jeg besörge.

Harald.

Ak nej! jeg har jo sovet længe nok,
jeg vaagned först ved Sværdelarmen;
men Sövnen har ej kvæget mig.
Jeg laa og drömte om saa meget:
om Knud og Gorm og Tyra. Nej,
jeg vil ej sove mer. O! kunde
jeg have tænkt mig denne Stund,
jeg vilde aldrig været Konge.

---

**Et andet Sted i Skoven.**

(Palnatoke stod ene, lænende sig mod en gammel Eg.)

Saa skal da Jætter altid sejre!
saa er da Asers Magt forbi paa Jord!
Dog nej, det kan, det maa ej være.
Og dog, — hvad bringer vel den Dag,
som ruges ud i dette fæle Mørke?
Ja, bragte den mig Heltedød!
men Sværde vil mig ikke saare.
Da Hildur[1] sveg os, trængte jeg
mig ind i störste Mandevrimmel,
men kunde hverken vinde eller dø.
Og fanges jeg? Nej, för mit eget Sværd
skal sende mig til Valhals Guder.
Og hvorfor ikke nu i denne Stund,
som er min egen? Hvi fremdrives
jeg saa? Hvad kan vel findes her?

**(Uvilkaarlig fremgik Kæmpen og standsede pludselig.)**

Hvad blusser hist? er det et Baal?
hvad aner mig!

**(Nærmere gik han.)**

---

[1] her brugt i Betydning af „Kampens Gudinde“ (jfr. S. 24 Anm. 4.)

Ja, det er Valhals Lynglimt.
Hvem er vel det, som sidder der
paa Stenen? er det ikke Harald?
Det er, det er den feje Nidding, som
i Dag jeg søgte, men ej kunde finde,
fordi han fjæled sig. — Nu vel!
saa dø da Niddingsdød, du Nidding!

**(Ud drog han Pilen og lagde den paa Buen; vel vilde han sigte i Halvmørket, thi det tyktes ham, som denne Pil skulde skille Krists og Odins Trætte.)**

---

**Ved Stenen.**

Harald.

Hvad er det gule vel, som skinner hist?

Fjølner.

Jeg intet ser; det er vel Luen,
som kaster Skinnet paa et Træ.

Harald.

Men Luen skulde ikke skinne saa;
der kunde komme en og se os her.
Jeg er saa bange, slukker Ilden!

**(Pilen fløj og ramte hart under Hjertet.)**

Harald.

Jeg dør, — o, Kristus! Kristus eller Odin!
o, hvilken Gud tör jeg vel dristig nævne?
Ak, ingen, ingen! jeg maa dø alene.

---

## Femte Samtale.

---

### Viborg-Ting.

Palnatoke.

I mange Hundred Aar sig ej har sanket
en saadan Mandeflok i Ring:
fra Øresund og Blekings fjerne Kyster
til Jotlands Grænseskel er ej
en Ø saa liden, ej et Syssel[1],
hvorfra jo her ses Mænd i Kreds.
Men heller aldrig er i Danmark stævnet
et saadant Ting, og aldrig drev
saa stor en Nød de gamle Fædre
til Stævne. Nys er død en Drot,
hvis Hylding faa af os kan mindes.
Dog, för er Konger døde, og med Ret
vi for den døde os en ny udkaare.
Men mer vi tabte i de sidste Tider;
thi vore Fædres Guder tabte vi;
först nu er Danmark høvdingløs at nævne.
Vi kom her, for at kaare os en Konge,
og for at kaare Guder. — Siger nu!
hvorom skal der vel handles först:
om Kongen eller om de höje Guder?

Flokken
(med Gny).

Om Guderne, om Guderne!

Palnatoke.

Velan!
saa vælger da imellem Krist og Odin!

---

[1] en af de större Inddelinger af Landet; Ordet er endnu bevaret i Landskabsnavnet „Vendsyssel“.

imellem ham, som blev fra Arilds Tid
i Danmark dyrket, som gav Sejer
til Fædrene, og efter stolte Liv
paa Jord dem favnede i Valhal,
og ham, hvis Dyrkere vi selv
og vore Fædre have kækt betvunget
ved Odins Hjælp, — som bruge Kors for Sværd,
og fare ned til Helas[1] skumle Bolig,
hvor giftig Taage hvert et Aandedræt
forpester, og hvor evigt Mørke ruger!
Ej bægge kan I tjene; og kun Börn,
ej Mænd, det egner saa at vakle.
Thi vælger nu med velberaadet Hug
imellem Kraft og Svaghed, Krist og Odin!

(Nogle tav; men flere vare de, som raabte:)

Ej vil vi dyrke hviden Krist,
men Odin, Tor og Frej og Odin.

Palnatoke.

Naar det er eders faste Vilje, naar
I har besluttet, at de höje Aser
skal ene være eders Guder . . .

Odinkar.

Stands,
du Hedning! og forfør ej Folket!
og bind ej Munden paa de mange her,
som døbtes, og som mærkedes med Korset!
Frem, kristne Mænd! bekender eders Tro,
og siger, hvem det er, som I vil dyrke!

(Frem traadte en Flok og sagde efter, saa som Odinkar mælte:)

Paa Kristus, paa hans Fader og
den Helligaand vi tro, men ikke
paa Odin eller nogen Afgud.

---

[1] Hels.

Palnatoke.

I Mænd, som holde ved den gamle Sæd,
som sankes vil med eders djærve Fædre
paa Odins Bænk i skjoldbelagte Sal,
som vil hos Freja favne eders Møer,
som tör i Ragnarokes haarde Strid
for Aser kæmpe, staa mod onde Jætter —
o, skynder eder hen i Guders Lund!
o, dvæler ej hos denne vantro Skare!
Hofgoder, I, som Odin ynder! frem!
og følge hver, som vil i Valhal glædes!

**(Tavse vandrede Goderne fort, hartad al Skaren fulgte, og kun en liden Flok blev hos Odinkar.)**

---

**Offerlunden.**

(Höjt løftede sig Altret i den aflange stensatte Krins[1], og Folket udbredte sig paa Sletten.)

Goderne.

Smitted en vanhellig Fod
hellige Kreds,
hastelig visne den Fod!
Kredsen er ren.

Stenene stande i Kreds,
tre Gange tre Gange ni.
Tre Gange drage vi rundt,
rundt om den hellige Kreds.

---

[1] Man antog tidligere med Urette, at de gamle stensatte Begravelsessteder vare Offerpladser, og at de Sten, som dannede Gravkammeret, vare Altret.

Hammerens Tegn[1]
vier og værger.
Jætte og Trold!
viger for Hammerens Tegn!

Kraftens hellige Sten!
længe du stod
øde i Gudernes Lund,
tavs og forladt.
Atter vi knæle paa Sten
trindt om din Fod;
Odin har vundet i Nord,
stor er din Pris.

(Derpaa rejste Goderne sig og omginge Altret med Kvad:)

Avstri og Vestri,
Sudri og Nordri,
Dværgene, bære
Himlen paa Skuldre[2];
saa bære fire
Stene mod fire
Hjörner den höje,
hellige Sten.

Mægtige Guder!
skuer til Jord!
Svæv over Lunden,
venlige Njord!
Noatuns Konge[3],
Altrenes Drot!
Sku du vor Idræt,
lyt til vort Kvad!

(En Hest droges frem.)

---

[1] Billedet af Tors Hammer synes i Oldtiden at have været brugt som et helligt Mærke. — Paa Runestene har man fundet Udtryk som: „Tor vie disse Runer“ eller „denne Höj“, ɔ: beskytte dem mod Ødelæggelse. [2] Ifølge den nordiske Gudelære blev Himmelhvælvingen baaren af 4 Dværge (een ved hvert Himmelhjörne) og med samme Navne som disse. [3] Njords Bolig hed Noatun.

Goderne.

Solen og Maanen
skinned paa Himlen,
straalende Freja
skinned i Sal;
listige Jætter
vilde dem røve,
Hesten dem redded[1];
derfor er Hesten
Aserne kær.

Solen og Maanen
skinne paa Himlen,
straalende Freja
skinner i Sal;
Jorden oplyses,
Hjertet opglødes,
Hesten det voldte;
derfor vi ofre
Hesten til Aser
her udi Lund.

En Gode.

Kniven jeg sliber,
hvislende piber
tørstige Sten.

En anden.

Piblende Vædske

---

[1] En Jætte tilbød engang Guderne at bygge dem en stærk Borg; til Lön skulde han have Freja og Sol og Maane, men hvis der blot gik een Dag ud over den til Arbejdet bestemte Tid, skulde han slet ingen Lön have. Arbejdet begyndte. Da truede Guderne Loke til at finde paa en Udvej for dem. Han skabte sig saa om til en Hoppe og lokkede den Hest, Jætten benyttede, bort med sig. Derved blev denne ikke færdig med Arbejdet i rette Tid, og fik altsaa hverken Freja eller Sol og Maane.

snarlig skal læske
tørstige Sten.

(Torden rullede i Skyen.)

Goderne

(til Folket).

Avka-Tors[1] Vogn!
Hører du hellige Dön?
Valhals forsonede Guder
nærme sig. Knæl!
Bed dem, med luende Andagt,
blive os nær!

(Folket knælede, stærkere rullende nærmede sig Tordenen, og et mægtigt Lyn rammede Hesten.)

Goderne

(til Folket).

Skued du Straalen,
hvor den sig hvirvled
ned over Kredsen,
sagtelig rörte
Alterets Kanter,
hvor den med Raslen
nedsank i Hestens
viede Tinding?

Hellige Guder!
selv har I kaaret
Offeret nu.
Kniven er hvættet,
brat vorder tvættet
Alterets Sten.

Det flyder, det flyder,
i Bollen[2] sig gyder

---

[1] rettere: Age-Tor; saaledes kaldtes Tor, fordi han agede paa en Kærre. [2] Offerskaalen.

det rygende Blod;
mod Himlen det ryger,
mod Gudernes Borg,
og Tejnen[1] bestryger
den mossede Sten;
graa var dens Lød,
nu er den rød.
Saa staar i Kampen
graa Væv af Stridsmænd,
faste som Kamp[2]:
graa stander Væven,
rødmer i Kampen,
skifter sin Lød[3].

(til Folket)

Skuer du Odins
hungrige Fugle?
Hører du Ravnen
skrige i Luft?
Vel har behaget
mægtige Aser
selvkaarne Offer.

Pris da de vældige
Guder i Valhal!
Drik deres Minne!
Kæmp deres Strid!

---

[1] den Kost eller Kvast, hvormed Goden stænkede Offerdyrets Blod paa Altret og den forsamlede Mængde. [2] et gammelt Ord = Kampesten. [3] Vore gamle Fædre forestillede sig stundom Kampen under Billedet af en Væv, i hvilken Mennesketarme vare Rendegarn, Mandehoveder Rendegarnsstene osv. — „Graa“ skal hentyde til Klædningernes Farve.

### Kongsgaarden i Viborg.

(Det var silde, og halvdrukken sad Svend med sine Mænd om Bordet.)

Svend.

Hvor er min Fosterfader Toke?
Han tidlig gik fra fulde Horn;
han bliver gammel, kan jeg mærke,
og elsker höjt sin Nattero.
Men, Fjølner! gamle Skælm! hvorledes
kan det vel være, du er her?
Din Krop er dog endnu lidt ældre.

Fjølner.

Ja, Konge! jeg har aldrig haft
for Skik, paa egen Mag at tænke.
En Tjener skal jo tjene; og kun slet
det sömmer sig for ham, sig selv at raade.
Mit Öje mente, at det fik sit Lys,
for vel at agte paa min Konges Öje,
og prøved aldrig paa at lukke sig,
saa længe det saa Kongens aabent.
Saa tjente jeg i trende Snese Aar
Kong Harald; saa jeg Svend vil tjene.

Svend.

Det kan jeg lide, gamle! saa jeg vil,
at alle mine Mænd skal tænke.

Fjølner.

At alle skulle tjene dig saadan,
som de din Fader Harald tjente?
Om Palnatoke dig nu tjente saa
som Harald, var du dermed tjent?

Svend.

Hvordan? Jeg er jo ikke Harald.

Sig mine Hirdmænd: de kan gaa!
kom saa igen!

(En Stund sad Kongen og grublede frem og tilbage, som Sæd er hos vaklende Naturer; og paa det sidste vilde han høre sig selv, for at vide, hvad han tænkte.)

Hvor det dog løber
mig rundt i Hovedet! Jeg ved
ej, om det Mjøden er, som avler
de sære Tanker i mit Sind.
Men Toke har mig jo opfostret
og gjort til Konge. Skam dig, Svend!

Fjølner.

Du sagde mig jo, Herre Konge!
jeg skulde komme hid igen?

Svend.

Jeg siger, at jeg ved ej, hvad jeg sagde;
men hvad du sagde, var vist vel betænkt.

Fjølner.

Og skulde jeg da tale til min Konge,
og ikke tænke först? Hvad heller var
det ret at tale, som jeg ikke tænkte?
Det har jeg aldrig gjort, og gör det da
end mindre nu paa mine gamle Dage.
Kan du ej Sandhed lide i din Gaard,
saa jag mig bort! og jeg vil bede Toke
at give mig en Jordplet for min Arv,
hvor jeg kan dø i Ro.

Svend.

Aa, Sludder, gamle!
jeg mente kun, at hvad du sagde för
om Palnatoke, var, fordi du vilde,
jeg skulde hade ham, som du.

Fjølner.

Jeg hader ham, og hader ham med Rette;

men hvad jeg sagde, sagde jeg, fordi
jeg ikke under dig din Faders Afgang.

Svend.

Han har jo ikke Harald dræbt.

Fjølner.

Just ikke han, men denne Pil det gjorde;
og Haanden, som i Buestrængen trak,
da Pilen flöj og rammede din Fader,
den har dog og lidt Del deri.
Jeg kender Pilen paa dens gyldne Spidse:
det er den samme, som min Brodersön
tog af sit Kogger til Kong Harald,
da Æblet han af Aages Hoved skød.

Svend.

Men denne Pil dog ogsaa kunde have
lidt Ærinde hos Harald.

Fjølner.

Derom vil
vi ikke strides. Jeg var Haralds Ven
og ældste Tjener. Jeg kun vilde,
du skulde se, det var den samme Toke,
som Pilen skød, og som i Dag
gav sine Guder Skyld for Skuddet.
Jeg ved nu ej, om du kan være tjent
med Undersaatter, — dog, det Ord ej duer, —
med Kæmper, som tör dömme Kongen selv
og straffe ham paa deres Guders Vegne.
Tag dig i Agt! mer siger jeg dig ej.

Svend.

Du faar mig aldrig til at tænke,
at Toke, som har fostret mig,
hvem Folket vilde haft til Konge,
men som mig skaffed Kongenavn,

har ondt i Sinde. — Ved du noget,
saa lad mig høre! — Hvorfor tier du?

Fjølner.

Fordi det dog jo nytter ej at tale.
Forglem, at jeg har noget sagt,
og tro kun Toke! Han forlader
dig sikkert ej; — undtagen hvis en Pil
fra Guderne dig traf; da kunde
han som en Asadyrker ej
beklage dig, men maatte takke Odin.

Svend.

Hvordan? Hvad mener du med det?

Fjølner.

Hvad Toke mente, da han svor: en Kristen
ej mere skulde klæde Kongestol.
Om Sakslands Kejser nu dig nødte
til Kristendom, — om selv du fandt,
naar sære Jærtegn du beskued,
at det var godt at tro paa Krist,
og alt for tungt at staa imod
saa stærk en Herre, — mon da Odin
ej kunde faa det Indfald, ved en Pil
fra Tokes Haand at nøde dig til Valhal?

Svend.

Men jeg vil ikke tro paa Krist.

Fjølner.

Jeg kun forstaar mig lidt paa Troen,
og ved ej, hvilken der er bedst;
men snart er halve Danmark kristnet.
Hvad vil saa du?

Svend.

Saa faar vel jeg
at følge Strömmen.

Fjølner.

Og naar den du følger,
hvad gör saa Toke, mener du?

Svend.

Hvor ved vel jeg, hvad han vil göre!
Din Tale gör mig hartad gal.

Fjølner.

Gid den dig gjorde klog, forsigtig!
Du kender Jomsborgs Vikingsflok;
du hørte, at i Dag paa Tinge
mer end det halve Folk sig laved til
at hylde Toke; — naar han vredes
paa dig en Gang, hvad saa?

Svend.

Jeg ser, at han kan vorde farlig;
men skulde jeg vel derfor dræbe ham!

Fjølner.

Du skulde ligne ham: hel listig
i Dag han Kongenavnet ej
modtog, men vilde heller bie,
til alt blev modent. Dræbe ham,
sig just for dig ej sömmer; men jeg mener,
du gjorde vel, om du ham bød
til Arveøllet efter Harald;
naar Pilen da gik rundt omkring,
naar trodsig han ved Pilen kendtes,
naar ikkun Haralds Venner sad paa Bænk,
da blev vel Harald Blaatand hævnet. —
Du havde ingen Skyld; men du
sad fastere paa Kongestolen.

Svend.

Men var det ej en Niddingsid
af mig, at lokke ham i Snaren?

Fjølner.

Saa lad ham være løs saa længe,
til Pilen dig har naglet fast!

Svend.

Nu vil jeg sove. Mjøden og din Tale
har rent fortumlet mig; jeg ved
ej mere nu, hvad jeg skal tænke.

Fjølner.

Jeg ønsker dig en rolig Sövn,
dog ej saa rolig som Kong Haralds.

---

**Tinghöjen uden for Viborg.**

(Det var ved Midjenat, der Palnatoke sad gladelig paa Höjen og skuede ud over Landet.)

Palnatoke.

O, hvilken Lyst at dvæle her
imellem disse gamle Stene,
som bare Fædrene, hver Gang
en Skjoldung kaaredes til Konge!
O, dobbelt Lyst at dvæle her
i denne Nats det lyse Mørke!
Se, hvor de Stjerner tindre mildt,
som hver af dem var Frejas Öje!

En Skikkelse fremskrider hist;
naar færdes Mænd vel her saa silde?

Hvem er vel du, som vanker om
i Natten, og min Ro forstyrrer?

Odinkar.

Jeg kommer, for at søge dig;
du ganger her omkring med Gammen
i Mørket, fordi Mørket vandt;
og om din Gammen end jeg spildte,
da var det ret; thi du i Dag
har spildt min Sjæls den störste Glæde.
O, Toke! Toke! du har kæmpet
mod Lyset, mod den klare Sol.

Palnatoke.

Du er den Klerk, som vilde her paa Tinge
forføre Folket til at tro paa Krist.
Ej er du en af Sakslands fule Munke,
men dansk, og, som mig tykkes, djærv;
hvor kunde du saa skammelig affalde
fra Fædreguder og fra Fædresæd?

Odinkar.

Jeg er din Frænde, Odinkar;
som du jeg Aserne har dyrket,
men tjener nu en bedre Gud.
O, Toke! hvorfor vil du ikke
oplade Öjet?

Palnatoke.

Kom og sæt
dig her paa Stenen! Vi vil tale
om Gudernes den hellige Natur;
thi, som mig tykkes, er du ingen Daare,
og farer ej med usselt Gøgleri,
som Popo og de andre Klerke.
Jeg tror paa Aserne, fordi
jeg tror, det saa er Ret; men kunde
du vise mig, det ej var saa,
da og min Tro jeg vilde skifte.

Odinkar.

Jeg ved det, Toke! du er ikke Hedning,
som mange ere det, og ej
du Lyset trodser blind i Mørke,
men kun i Mørket ser du Lys;
du elsker kun de kolde Stjerner,
og hader Solens varme Glans[1].

Palnatoke.

Man vorder lad og dorsk i Heden,
naar ej den blander sig med Kuld.

Odinkar.

Naar Solen blusser hver en Morgen
i Østen frem, og Stjerner fly,
hvad mener du vel, det betyder?

Palnatoke.

Med Natten kæmper Stjerners Lys,
som Aserne med Jætter kæmpe.
I Ragnaroke Aser skal
med Jætter falde; endt er Nattestriden,
og Solen straaler frem i Glans.
Det aner jeg ved Morgengryet.

Odinkar.

Men, naar nu Jætter kunde fældes
för Ragnaroke, maatte da
ej Aser og med dem forsvinde?

Palnatoke.

De maatte; men det kan ej ske,
saa lidt som Døgn kan vorde idel Dag.[2]

---

[1] Grundtvig sammenligner „de kolde Stjerner", der lyse i Mørket, med Hedenskabet og „Solens varme Glans" med Kristendommen. [2] ɔ: Aser og Jætter ere Udtryk for de to store

Odinkar.

Kan Asernes og Norners Fader[1]
ej avle en, som, mere tro
end Odin, Jætterne vil fælde?

Palnatoke.

Er Guddomskraften to[2]? Kan Ymers Krop[3]
end staa, naar Ymers Æt[4] udslettes?

Odinkar.

Det er et Jærtegn, som vi ej
begribe, men som selv forkyndes
i vore gamle, dunkle Sagn:
Naar Jord og alt paa Jorden græder,
da stiger Baldur op fra Hel;
men stiger han, da Ymers Legem
fra Smitten renses, thi det græd.

Palnatoke.

Din Kløgt er större, end jeg tænkte.

Odinkar.

Alfader sendte ned sin Sön,
og Sönnen steg til Helas Bolig,
der bandt han Jætters fæle Flok,
men Baldur op han med sig førte;
og denne Sön var hviden Krist.

Palnatoke.

Hel underligt er, hvad du siger.
Men Aserne! hvor bleve de?

---

Magter i Tilværelsen, det gode og det onde, Lyset og Mørket. Saa længe Verden staar, kan den ene ikke tænkes uden den anden.

[1] De Kristnes Gud. [2] ɔ: kan der tænkes en anden og höjere Guddomsmagt end Aser og Norner? [3] Jorden. [4] Jætterne, der nedstammede fra Yme.

Odinkar.

Hvor blive de i Ragnaroke?

Palnatoke.

Med Hødur stige de til Gimle.

Odinkar.

Med Baldur Hødur steg fra Hel.
Kan du end spörge længer, Toke?

Palnatoke.

End spörger jeg: er Kraften to?
Kan blinde Hødur naa til Gimle,
för did ham lyser Surturs Ild?[1]
Kan Aser uden Kamp nedfældes?
Og hvem kan bundne Jætteflok
med Fenrisulv og Midgaardsormen
udslette, naar ej stærke Tor
og tavse Vidar mere aander?[2]

Odinkar.

Hvad mener du vel mægter bedst at lyse:
Alfaders Sol, hvad heller Surturs Ild?
Naar Aser leve, kan ej Fenrisulven
og Midgaardsormen dræbes, som du ved;
men om nu Aserne ej faldt:
om disse Verdens stolte Guder
blandt Jætter lagdes fast i Baand;
om evig dem Alfader straffed
med evig Kval i Surturs Lue; —
var det da ikke Ret?

---

[1] Surt er den Jætte, som holder Vagt ved Ildens Verden (Muspelhjem). I Ragnerok skal han opbrænde Jorden.
[2] I Ragnerok skulde Vidar dræbe Fenrisulven og Tor Midgaardsormen.

Palnatoke.

Hvordan?
Kan eders Gud sig selv da pine?
Og skal det onde aldrig dø?
Skal Baldur ej med Hødur bygge
paa Sejerssletten[1]? Skal fra Fjælderod
ej Nidhøg[2] drives med sin Ormeyngel,
og synke ned i Ginnunggab?
Skal alt da en Gang eet ej vorde?
Skal mer end Gimle være til?

Det er en ond, en farlig Lære;
og, trods dens fine Troldekløgt,
jeg klarlig ser, hvorfra den stammer:
Alt længe Jætterne med Magt
mod Aser kæmped, men forgæves;
nu stræbe de med sælsom List
at vinde end i Ragnaroke:
De vil indbilde os, at alt
de ligge i et evigt Fængsel;
naar vi da glemme mandig Kamp,
og stille vores Liv hensove,
da ødes Valhal, sorte Hel
os griber, onde Jætter sejre.

O, ve os! at saa skammelig
vi Volas dybe Kvad forglemte,
forglemte Aserne og kun
i Templet deres Støtter æred!
Thi derfor misted vi vor Kraft,
og Jætter Askurs Börn kan daare. —

---

[1] Den Slette, hvor de genfødte Guder og Mennesker skulde mødes paa ny. [2] Den ene af Ygdrasils tre Rødder stod i Nivlhjem, de ondes Opholdssted efter Døden, og den Rod arbejdede en frygtelig Orm, Nidhøg, uafbrudt paa at søndergnave.

O, Frænde! hjælp mig at forny
de herlige, de svundne Tider!

Odinkar.

Nej, Frænde! nej. Hel vel jeg ved,
paa *hvem* jeg tror; *han* sviger ikke.
Forsonet er jeg med min Gud,
og trænger ej til Valhals Kampe;
ej mer behøver jeg min Lid
til Ragnarokes Strid at sætte;
thi endt er Jætters onde Magt,
og knust er Midgaardsormens Hoved.

Palnatoke.

Det mener du? Har du da glemt
det gamle Sagn om Tor og Hymer,
som ender med de mærkelige Ord:
Vel sige Mænd, da Tor sin Hammer
udkastede, blev Ormens Hoved knust;
men det er sandere at sige,
at Ormen ligger end i Hav
og vinder sig om alle Lande! —
O, tro ej disse onde Løgne!
Lad dig ej daare af en Glans,
der blænder, men vor Kraft fortærer!

Odinkar.

Ej dræbes Kraften, skönt ej mer
den mæler höjt i Vaabengnyet;
den virker stille, inderlig,
og dræber daglig onde Jætter.

Dog — klart jeg ser, det nytter ej
at ville *dig* til Kristus føre:
du er stadfæstet i en vildsom Tro,
og ingen Styrke mægter dig at rokke.
Ej vil jeg dömme; thi jeg vil ej dömmes;
og vel jeg ved, din Hug er ikke ond;

men syndig er din Id, og dertil daarlig;
thi, medens Kristi rene Lære du
vil standse, prøver du at stille
selv Tiden i sit Løb: den visne Urt
skal paa dit Vink med friske Blade prange.

O, Daare! Mener du, fordi
i Dag de gamle Guder sejred,
at længe deres møre, raadne Stol
kan staa, för helt den sønderbrydes?
Se dig omkring! Fra Romaborg
til Ejderen har Kristus vundet.

Palnatoke.

Men her i Norden, Asers Hjem,
her, hvor den höje, prude Kæmpetro
er groet imellem Klipper frem,
kan den vel og som Klippen stande.

Odinkar.

Jeg ærer Fædrene i Nord,
og jeg beundrer dem, som kunde
i Mørket saadant herligt Glimt
opdage; men det er jo svundet.
I Norrig, og i Svitjod selv,
de fleste tro paa egen Styrke;
men mange ogsaa tro paa Krist
der, som i Danmark.

Palnatoke.

Er vel Glimtet,
som du det kalder, svundet her i Nord,
fordi hel faa det skue nu om Tide?
Er Solen og forsvunden, naar i Sky
den hyller sig, ja, selv naar den nedsynker
ved Aftenstid? Dog, var det endog saa,
at Kristus kunde vinde her i Norden,
da stander Jomsborg dog; og kan dens Kæmper
end ej, som er min faste Tro,

indsætte Odin i sit Odelsrige,
i deres Æt dog vist et Skin af Nord
skal leve evig.

Odinkar.

Evig, Daare!
Det vorder lagt i Höj med dig.

Palnatoke.

Saaledes stode disse gamle Stene
igennem mange Hundred Aar;
naar Storme sused gennem Skoven
og rev fra Jord den stærke Eg,
da stode de; kun Mossets Trævler
for Vinden svajed hid og did —
saa kan vel ogsaa Jomsborg stande,
den store Sten, som jeg har rejst;
thi den har ingen Rod i Jorden,
den staar kun paa den; og först da,
naar Jorden revner, kan den synke.

Odinkar.

Ja, du har sagt det: Spaadom er din Trods[1];
thi, som jeg stod og stirrede mod Himlen,
da saa jeg underlige Stjerneskud
og sære Syner, som mig Aanden siger
stadfæste dit forvovne Spaadomsord.
Ja, Jorden skal sit Svælg oplade,
og der skal Jomsborg synke ned;
og vore Ætmænd skal ej vide,
hvor fordum stod den stolte Borg.
Naar da en Saga dem fortæller
om denne Nat og dine frække Ord,
da skal de korse sig med Gysen,
og knæle dybt i Støv for Krist.

---

[1] ɔ: dine trodsige Ord varsle om Jomsborgs fremtidige Skæbne.

## Sjette Samtale.

---

### Jomsborg.

(Ene, fordybet i sig selv, sad Palnatoke i Salen, med et runedækket Skjold for sig paa Bord, og ej mærkede han, at Vagn var indkommen. Et Aar var henrundet, siden Vagn drog til Bretland, og nu stod han længe, stirrende tavs og forundret paa den gamle, indtil han paa det sidste maatte udbryde:)

I Guder! Hvem er denne Olding,
som sidder hist, nedböjet over Skjold?
Er Palnatoke død? Er det hans Dravge,
som sidder her ved Midjedag?
(Nærmere gik han.)
Er du dig selv, den stærke Palnatoke?

Palnatoke.

Hvem tör forstyrre her min Ro?
Jeg er jo død og lagt i Höjen,
og sover paa det gamle Skjold,
som för jeg bar i Sværdelegen,
og drömmer om mit Liv paa Jord,
om Aserne og deres Kampe. —
De Spyd, som fordum bare Odins Sal,
har grumme Jætter nu omstyrtet,
og Tagets blanke Skjolde rulle ned[1].
Ej Aser og ej Valhal kan jeg finde,
og derfor maa jeg arme ligge her.

Vagn.

O, løft dog Hovedet og se mig, Toke!

Palnatoke.

Hvi stander der du unge Mand, med Sværd
ved Lænden, klædt udi den haarde Brynje?

---

[1] I Odins Sal, Valhal, bestod Tagspærene af Spyd, og vare belagte med Skjolde.

O, skynd dig! lad dem hurtig smedde om
til Hakke og til Spade! grav i Jorden,
at du kan blive kendt med den,
og faa den til at favne venlig
de trætte Ben, naar du bli'r lagt i Höj!
thi der er intet, intet Valhal mere.

Vagn.

Hvad? Toke! Har en Sejdmand[1] koglet
ud af dit Sind den höje Kløgt,
som gennem hver din Idræt skinned,
og lagde Kæmpekraft i hvert dit Ord?
O! har du glemt, at du er Palnatoke,
at jeg er Vagn, hvem du har lært
de höje Aser at tilbede,
og at forstaa de gamle Kvad?
O, vaagn dog op af denne onde Dvale,
der tifold værre nævnes maa end Død!
O! kan du ikke længer noget mindes?

(Nu løftede sig Palnatoke, som vækket af den dybeste Sövn.)

Palnatoke.

Jo, raske Vagn! Nu mindes jeg
fuld vel mig selv og dig; men ofte
det med mig er saa underligt:
jeg ikke ved, hvad selv jeg mæler.
Henvejret er min fordums Kraft,
og jeg er vorden svag og gammel.

Vagn.

Er jeg maaske ej heller mere ung?
Har mange Aar maaske i Bretland
jeg sovet hen? Jeg kunde selv mit Vid
forlise ved et saadant Jærtegn.

Palnatoke.

Ja, Frænde! det er vist et Jærtegn,

[1] Troldmand.

som varsler om de store Guders Fald.
Kom! sæt dig hos mig ned paa Bænken!
da skal du lære, hvi saa brat
min Styrke og mit Mod jeg tabte.

Du saa, hvor stærk og fro jeg var,
da sidst vi skiltes her i Jomsborg.
Jeg stirred efter Snækkens Mast,
indtil dens Top var hel forsvunden;
da saa jeg ned paa Bølgen hist,
som vælter sig mod Borgemuren,
men rokker ej den mindste Sten;
jeg talte mine Aar, mig tyktes,
at som en Mur jeg trodsed Tidens Ström;
jeg skued hen mod Danmarks Kyster:
min Fostersön kom mig i Hug,
og gladelig jeg der ham skued sidde
paa Kongestolen, höje Aser tro; —
og denne Svend, hvem nys jeg gjorde mægtig,
han har til Lön nu gjort mig svag.

Vagn.

Den svage! Hvad kan han vel göre?

Palnatoke.

Det svage mægter intet ved sig selv;
men naar det stærke man behøver,
det virker meget ved Uvirksomhed.
Hvis nogen griber fast om Sivet,
og tror, han har en Vidje i sin Haand,
hvad da?

Vagn.

Da skuffes han, som du,
i Fald du mente, Svend var kraftig;
men selv han ikke vorder svag.

Palnatoke.

Naar kun i Vidjen han saa Livets Redning,

han blev det dog maaske.
Dog her er ej om eget Liv at tale;
hel ofte har jeg ingen Redning set,
og aldrig dog jeg svag har gruet;
men denne Gru, som jeg saa kæk forjog,
nu hævner sig paa mig i Alderdommen.

Jeg saa i Svend den sidste friske Gren
paa Skjoldungættens törre, møre Stamme;
jeg mente, at af den et Ror
til Danmarks Skib end kunde skæres,
til Skibet, som de gamle Guders Hær
til Asgaard atter skulde bære,
men som blev tumlet om i Hav
af Sønden- og af Nordenvinde.
Det gamle Ror jeg smed i Hav,
og stræbte glad det ny at raade;
det böjed sig for Vindepust,
jeg nær var falden selv i Havet;
jeg maatte slippe det af Haand,
og nu omtumles atter Skibet;
jeg gruer for, hvert Öjeblik
at se det synke ned i Svælget
med Valhals Guder og med Nordens Kraft.
Se! det har Svaghed gjort, og jeg
er hurtig vorden svag og gammel.

O, hør det, Vagn! Min Fostersön,
hvem jeg har sat paa Kongestolen,
har villet myrde mig med Svig.
Til Haralds Gravøl bød han mig,
og vilde gjort det til mit eget.

Vagn.

Og end du nøler! End du ej
har knust den usle, feje Nidding!
O! har da Jomsborg ingen Mand,
som hævne vil sin svegne Høvding?
Ved Mjølner og ved Asator . . .

Palnatoke.

O, ti, min Sön! o, sværg ej saa!
hvad Norner skar, kan ingen slette;
og vist er det ej Mandeværk,
at Odins Æt er saa hentæret:
at Knud og at Guldharald faldt,
at Svend nu ene er tilbage. —
Skal jeg da med min sidste Kraft
vel Skjolds den sidste Ætmand knuse?
Maaske han vorder dog endnu,
hvad ikkun ene han kan vorde.
Og sker det ej, da maa det sandes,
at Asers Vælde er forbi,
at hviden Krist dem har betvunget.

Vagn.

Har du dit eget Jomsborg glemt?

Palnatoke.

Saa længe jeg var stærk, da mente
jeg: intet böjer Jomsborgs Styrke;
men da selv jeg er bleven svag,
hvad kan da ikke Jomsborg vorde!
Hvad er vel stærkt som Ygdrasil!
og Orme dog den undergrave.

O! kunde du i Borgen vorde Høvding,
da sank med mig i Graven ej mit Haab;
men, Sigvald, — nu jeg kender ham til fulde:
hans Kløgt er Jættekløgt, og dog —
blev han ej Høvding, ødtes Borgen;
thi han har vundet Flokkens Gunst.

Vagn.

Jeg kan ej lyde Sigvald.

Palnatoke.

Vil du slukke
det sidste Glimt af Haab, jeg har i Døden:

at du en Gang, naar Sigvald vorder kendt
af alle som af os, kan vorde Høvding?
O, lov mig, Vagn! du stævner ej herfra,
saa længe Jomsborg ejer gæve Kæmper!

Vagn.

Jeg lover meget; men jeg lover det.

Palnatoke.

Du lover det! Jeg ved du holder Løftet;
og dog det end mig bæres for,
at du ej bliver her ret længe,
naar jeg er død. Men derfor vil
jeg ikke heller lægges her i Höjen;
til Fyn du føre skal mit Lig,
og jorde det hos Olufas; mig tykkes,
jeg der vil være nærmere ved dig.

Vagn.

Dit Jomsborg vil du selv forlade! Toke!
maa da og ikke alle dine Kæmper fly?

**(Nu indtraadte Sigvald med et Sendebud fra Svend.)**

Sigvald.

Her er en Dansk som søger dig,
for onde Tidender at bære.

Palnatoke.

Hvad Tidende kan længer nævnes ond?

Sendebudet.

Til dig jeg flygted, for i Ro at dyrke
de höje Aser; thi din Fostersön
har taget ved den kristne Sæd,
og byder den i alt sit Rige;
men Asers Altre styrter han omkuld.

Palnatoke.

Min Fostersön omstyrter Asers Altre!
nu, Krist! nu vinder du i Nord.

(En Stund henfaldt han i dyb og mørk Tavshed, men løftede sig omsider pludselig og kvad:)

Höjt blæser Heimdal,
Horn er i Luft,
Odin rider til
Mimers Brønd.

Höjt galer guldkammet
Hane, og vækker
Hærfaders Kæmper;
sodbrune Hane
galer i Helas
Sale for neden[1].

Vist maa jeg ile,
ile at stride
hisset paa Vigrids[2]
luende Slette;
her er det ude.

(Til Vagn:)

End kan du skue
i mine Hænder
hellige Mærke;
rist nu med Sværdsod
dybt gennem Huden!
da skal med Blodet
Aanden udfare.

(Förste Gang var det, men og sidste, at Vagns Haand skjalv om Sværdehjaltet. Han ristede og Palnatoke nedsank livløs.)

---

[1] Et Par Vers fra „Vőlvens Spaadom". [2] Navnet paa den Slette, hvor den store Ragneroks-Kamp skulde staa. Palnatoke ønsker at gaa til Odin, for i hans Følge at deltage i den store Strid mod Jætterne, som var tabt her paa Jorden, idet de Kristne, Asernes Fjender, sejrede.

## Rettelse.

Side 39 L. 10 f. n. Vikingflok *l.* Vikingsflok.

